

Csolyospálosi Közös Önkormányzati Hivatal

2022. évi belső ellenőrzési terve

1. A Hivatal ellenőrzési tervét megalapozó elemzések és a kockázatelemzés eredményeinek bemutatása, levezetése

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011.(XII. 31. számú Korm. rendelet (a továbbiakban: Bkr.) 29. § (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően az ellenőrzési munka megtervezéséhez kockázatelemzés alapján – az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutató figyelembevételével – stratégiai ellenőrzési tervet és éves ellenőrzési tervet kell készíteni. Az éves ellenőrzési tervet a Bkr. 32. § (4) bekezdése szerint a Képviselőtestület a tárgyévvel megelőző év december 31-ig hagyja jóvá.

A Bkr. 30. § (1) előírásainak megfelelően a belső ellenőrzési vezető stratégiai ellenőrzési tervet készít, amely – összhangban a szervezet hosszú távú céljaival – meghatározza a belső ellenőrzésre vonatkozó stratégiai fejlesztéseket a következő négy évre, és az alábbiakat tartalmazza:

- a. a hosszú távú célkitűzéseket, stratégiai célokat;
- b. a belső kontrollrendszer általános értékelését;
- c. a kockázati tényezőket és értékelésüket;
- d. a belső ellenőrzésre vonatkozó fejlesztési és képzési tervet;
- e. a szükséges erőforrások felmérését elsősorban a létszám, képzettség, tárgyi feltételek tekintetében;
- f. az a)-c) pont alapján meghatározott ellenőrzési prioritásokat és az ellenőrzési gyakoriságot.

Csolyospálos Községi Önkormányzat és Kömpöc Községi Önkormányzat 2022. évi Belső Ellenőrzési terve kockázatelemzésen alapul, melyet a belső ellenőrzési vezető számára a Magyarországi államháztartási belső ellenőrzési standardok 5300 számú irányelve alapján a Bkr. 29 § (1) bekezdése rendel el kötelezettséggként.

A 2022. évi Belső Ellenőrzési terv elkészítésénél figyelembe vettük a 2021-2021 évekre szóló stratégiai ellenőrzési terv előírásai, célkitűzéseit.

A kockázatelemzés módszertanát a Csolyospálosi Közös Önkormányzati Hivatal Belső Ellenőrzési Kézikönyvében rögzített modell szerint alkalmaztuk a működési és a gazdálkodási folyamatokban feltárt és azonosított kockázati tényezők rangsorának kialakításánál.

Az éves ellenőrzési terv kockázatelemzés alapján felállított prioritások és a belső ellenőrzés rendelkezésére álló erőforrások figyelembe vételével, a Stratégiai Ellenőrzési Tervvel összhangban került összeállításra.

Az éves ellenőrzési terv a tanácsadói tevékenységre és a azon kívüli ellenőrzési feladatok végrehajtására tartalékidőt tartalmaz.

Csolyospálos Községi Önkormányzat és Kömpöc Községi Önkormányzat belső ellenőrzési feladatait jelenleg külső szolgáltató (megfelelő iskolai végzettséggel és szakmai gyakorlattal rendelkező, a Pénzügyminisztérium szakmai nyilvántartásában szereplő belső ellenőr) látja el. A belső ellenőr ellátja a Bkr. 22. § (1) bekezdésben előírt, a belső ellenőrzési vezető feladatkörébe tartozó tevékenységeket is.

a. Az ellenőrzési terv elkészítése során felhasznált kimutatások, elemzések, egyéb dokumentumok felsorolása.

A kockázatelemzési tevékenységet az előző évek tapasztalataira építve permanensen végeztük 2021 évben. A hivatal munkatársai és a belső ellenőrzést végző koordinálták és készítették elő a betérjesztett információkat és elemzéseket. A korábban azonosított kockázatok hatásának értékelésében és a tárgyidőszakban feltárt kockázati kritériumok minősítésében folyamatosan közreműködtek az irodák illetékes szakemberei és az intézmények vezetői.

Az elemzések szintézise alapján a következő fő folyamatokban vizsgáltuk a kockázati tényezők szerepét, jelentőségét, súlyát és kezelésük alternatíváit.

- Pénzkezelés
- Civil szervezeteknek nyújtott támogatások

Az eredendő és a kontrollkockázatok előzetes becslése és értékelése szerint határoztuk meg a belső ellenőrzés tevékenységének hatáskörébe tartozó gazdálkodó szervezetenként és szervezeti egységeként a belső kontrollrendszerek kockázati szintjét az előzőekben felsorolt folyamatok mindegyikére. A terv összeállítását meghatározó mértékben befolyásolta a jogszabályváltozások hatásai a különböző végrehajtási folyamatokra, amelyek meghatározzák a feladatok ellátásának színvonalát is.

A kockázati tényezők összesített rangsorában is első helyen szerepel a jogszabályi változások intézményekre és a hivatal szervezeti egységeire gyakorolt hatása. Ezen külső kockázati kritériumok kompenzálására szolgáló kockázati reakciók kidolgozását kívánjuk segíteni a végrehajtandó belső ellenőrzések tapasztalatainak felhasználásával.

A fő folyamatokhoz rendelt kockázati tényezőket a Belső Ellenőrzési Kézikönyvben rögzített két kritérium a bekövetkezés valószínűsége és a szervezetre gyakorolt hatásának összevont értékelése alapján rangsoroltuk. Az integrált mutatók a következő sorrendet mutatják:

- Jogszabályi változások hatása
- Bevételek realizálhatósági szintje
- Pénzügyi szabálytalanságok bekövetkezésének hatásai
- Szervezeti változások hatásai
- Belső szabályozás komplexitása
- Kontrolltevékenységek működése
- Személyi változások hatásai

Az 5370-s számú belső ellenőrzési standard iránymutatása alapján az összevont kockázati prioritások mellett figyelembe vettük a belső ellenőrzés egyéb szakmai szempontjait és így alakítottuk ki tervjavaslatunkat.

A magasabb kockázati fokozatra sorolt folyamatok rendszeres és következetes ellenőrzése hozzájárul a kockázatkezelés jogszabályban előírt hatékony és eredményes végrehajtásához.

b. Az ellenőrzési tervet megalapozó elemzések és a kockázatelemzés eredményének összefoglaló bemutatása.

Az ellenőrzési tervbe, figyelemmel a rendelkezésre álló humán-, illetve anyagi (pénzügyi) erőforrásokra, a magasabb kockázati értékkel rendelkező tevékenységet/tevékenységeket foglaltuk be. A kockázati érték mértékének meghatározására a következő kockázatértékelési modellnek megfelelően került sor:

1. Alapvető kockázati tényezők:
 - a. jogszabályi környezet változása,
 - b. kontrollok megbízhatósága,
 - c. a folyamat, tevékenység korábbi ellenőrzése
 - d. szervezeti változás,
 - e. emberi erőforrás kockázat.
2. A kockázati érték meghatározása.

Az egyes kockázati tényezők kockázati értékét a kockázati tényezők terjedelme (valószínűségének mértéke), és annak hatása együttesen határozza meg a következők szerint:

Sor- szám	Kockázati tényező	Kockázati tényező terjedelme valószínűség	Alkalmazott súly hatás	Kockázati érték
1.	Belső kontrollok	1-5	5	5-25
2.	Szervezet és tudás	1-5	4	4-20
3.	Jogszabályi környezet és tudás	1-5	4	4-20
4.	Corábbi ellenőrzések	1-5	3	3-15
5.	Emberi erőforrás kockázat	1-5	5	5-25
	Súlyok összesen		21	

- **A kockázatelemzésbe bevont személyek és a bevonás módjának, idejének bemutatása:**

Az éves ellenőrzési tervet megalapozó kockázatelemzés résztvevői	A bevonás formája (interjú vagy kérdőív)	Időpontja
Dr. Szőjgéné Dr. Lajkó Erőka jegyző	interjú	2021. november
Papp-Szigei Zsuzsanna pénzügyi előadó	interjú	2021. november
Fóth Mónika pénzügyi előadó	interjú	2021. november
Dr. Kissné Hefesi Illdi belső ellenőrzési vezető	interjú	2021. november

• **A Hivatal kockázatelemzési táblázata**

A Hivatal folyamatainak kockázatoságát, a kockázati tényezők által okozott hatást és azok bekövetkezési valószínűségét, valamint a Hivatalra jellemző kockázati tényezőket a következő összesített Kockázatelemzési táblázat mutatja be.

Sor-szám	A kockázati tényezők megnevezése	Valószínűség/prioritása	Hatás/prioritás	Összesített kockázati besorolás
1.	Legszabályteljesítés hatása	magas	magas	magas
2.	Bevételek realizálhatósági kockázata	magas	magas	magas
3.	Pénzügyi szabálytalanságok bekövetkezéseinek kockázata	közepes	magas	közepes
4.	Szervezeti változások kockázata	magas	közepes	magas
5.	Erőforrás hiányosságok kockázata	közepes	magas	közepes
6.	Kontrollrendszeres működés kockázata	közepes	magas	magas
7.	Személyi változások kockázata	közepes	közepes	közepes
8.	Alkalmazotti munkaerő hiánya kockázata	alacsony	magas	közepes
9.	Tervezések bekövetkezése	magas	alacsony	közepes
10.	Csalás, csalás kockázata	alacsony	magas	alacsony

• **A Hivatal kockázatelemzés alapján elkészített Kockázati Térképe**

A folyamatok teljes körű értékelésével párhuzamosan, az egyes folyamatok kockázati tényezőinek hatása és valószínűsége alapján összeállított Kockázati Térképet – amely szemléletesen mutatja, hogy a Hivatal azonosított folyamatai milyen kockázati besorolás (Magas – Közepes – Alacsony) alá esnek – a 2. számú melléklet, illetve a következő táblázat tartalmazza.

Az ellenőrzési tervbe, figyelemmel a rendelkezésre álló humán-, illetve anyagi (pénzügyi) erőforrásokra, a magasabb kockázati értékkel rendelkező tevékenységet/tevékenységeket foglaltuk be. A kockázati érték mértékének meghatározására a következő kockázatelemzési modellnek megfelelően került sor:

1. Alapvető kockázati tényezők:
 - a. jogszabályi környezet változása,
 - b. kontrollok megbízhatósága,
 - c. a folyamat, tevékenység korábbi ellenőrzése
 - d. szervezeti változás,
 - e. emberi erőforrás kockázat.

2. A kockázati érték meghatározása.

Az egyes kockázati tényezők kockázati értékét a kockázati tényezők terjedelme (valószínűségének mértéke), és annak hatása együttesen határozza meg a következők szerint:

Sorszám	Kockázati tényező	Valószínűség	A súlyozott súly Hatás	Kockázati érték
1.	Belső ellenőrzés	1-5	4	4-20
2.	Szervezeti változás	1-5	2	2-10
3.	Jogszabályi környezet változása	1-5	5	5-25
4.	Korábbi ellenőrzések	1-5	2	2-10
5.	Érlelmi erőforrás kockázat	1-5	2	2-10
	Súlyok összesen		16	

Az egyes tevékenységek kockázati értékét a bekövetkezés valószínűsége és a kockázat hatása (súlya) alapján a következők szerint számítottuk ki:

	Belső ellenőrzés	Szervezeti változás	Jogszabályi környezet	Korábbi ellenőrzés	Érlelmi erőforrás	Összes pont
ELLENŐRZÉS	4	2	5	2	3	16
Tevékenység	Relatívtevékenység súlyozalmánya (1-5)					
Civil szervezetek nyújtott támogatások ellenőrzése	1	2	1	2	3	55
Ellenőrzés a Felső Önkormányzatnál	3	2	3	2	-	40

A kockázati pontok és a 2022. évben rendelkezésre álló belső ellenőrzési kapacitás (belső ellenőrzésre fordítható napok száma) alapján a **2022. évre a következő ellenőrzéseket javasolom elvégezni:**

1. Civil szervezeteknek nyújtott támogatások ellenőrzése Csölyospálos Község Önkormányzatánál
2. Civil szervezeteknek nyújtott támogatások ellenőrzése Kömpöc Község Önkormányzatánál

A részletes, az ellenőrzés tárgyát, célját, az ellenőrzendő időszakot, a szükséges ellenőrzési kapacitást (az ellenőrzési napok számát), az ellenőrzés típusát, tervezett ütemezését, az ellenőrzött szervezet, szervezeti egység megnevezését, az azonosított kockázati tényezőket tartalmazó részletes 2022. évi ellenőrzési tervet az 1. számú melléklet tartalmazza.

A tervezett pénzügyi ellenőrzések általános célja annak megállapítása, hogy az önkormányzatoktól kapott pénzeszközök felhasználása mennyiben felelt meg a hatályos jogszabályoknak. Fontos szempont a pénzügyi ellenőrzések lebonyolításánál a költséghatékonyság vizsgálata, az elvárások teljesítésének számszaki meghatározása és annak megállapítására, hogy a vizsgált szervezet törekedett-e feladatainak a lehető legkisebb erőforrás bevonásával történő megoldására.

A szabályszerűségi ellenőrzések evidenciális célja, a hatályos jogszabályokhoz, illetőleg a belső eljárásrendekhez való igazodás szintjének értékelése és a korábban megállapított színvonalal történeti összehasonlítása.

2. Tervezett tanácsadói tevékenység és annak kapacitás igénye

Tanácsadó tevékenységre tervezett kapacitás: A feladat ellátására a külső szolgáltató eseti felkérése alapján kerülhet sor.

Soron kívüli ellenőrzésekre tervezett tartalék alap: A feladat ellátására a külső szolgáltató eseti felkérése alapján kerülhet sor

A képzésre, továbbképzésre tervezett kapacitás: a külső szolgáltató egyénileg határozza meg, az Államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (1) bekezdés 17) pontja, valamint a költségvetési szervnél és köztulajdonban álló gazdasági társaságnál belső ellenőrzési tevékenységet végzők nyilvántartásáról és kötelező szakmai továbbképzéséről, valamint a költségvetési szervek vezetőinek és gazdasági vezetőinek belső kontrollrendszer témájú kötelező továbbképzéséről szóló 22/2019. (XII. 23.) PM rendelet előírásainak megfelelően.

3. A Hivatal éves ellenőrzési tervének végrehajtásához szükséges kapacitás meghatározása

A 2022. évi belső ellenőrzési napok száma a 2021. évihez hasonló mértékű. A kapacitás nagyságát jelentősen befolyásolja, hogy a belső ellenőrzési feladatot külső szolgáltató, vagy foglalkoztatott belső ellenőr látja-e el. ...

4. A Hivatal 2022. évre tervezett belső ellenőrzéseket és egyéb belső ellenőrzési feladatokat bemutató táblázata

I. számú melléklet

Sor-szám	Ellenőrizendő folyamatok, szervezetek, szervezeti egységek	Ellenőrzésre vonatkozó stratégia (ellenőrzés célja, módjáról, tárgy, ellenőrzött időszak)	Azonosított kockázati tényezők	Az ellenőrzés típusa	Az ellenőrzés utemezése	Erőforrás szükséglet (ellenőri nap)
	Bizonyosságot adó belső ellenőrzések					
1	Az önkormányzat költségvetéséből céljellel (civil szervezetek számára) juttatott támogatások felhasználásának elszámolásának nyilvántartásának vizsgálata Csélyospálos Község Önkormányzatánál	<u>Ellenőrzés célja:</u> annak megállapítása, hogy a civil szervezetek rendelkezésnek megfelelően használják-e fel az Önkormányzattól elnyert pályázati pénzeszközöket, azok bekerültek-e a szervezet pénzforgalmába, továbbá annak ellenőrzése, hogy a Hivatal figyelemmel kísérte-e a szerződésben foglaltak teljesítését, megjelölt-e a szükséges intézkedéseket a késedelemesen teljesítőkkel szemben. <u>Ellenőrzés tárgya:</u> Civil szervezetek támogatása <u>Ellenőrzendő időszak:</u> 2021. év és jelen időszak <u>Ellenőrzés módszerei:</u> dokumentum alapú és helyszíni ellenőrzés	Jogi szabályozatlanság összetartozás és változása. Belső szabályzatok hiánya, hiányosságai. Nem megfelelő dokumentálás. Belső kontrollrendszer működésének hiányosságai.	Pénzügyi - szabályszerűségi	II - III. né nap	5 ellenőri nap

<p>Az önkormányzat költségvetéséből célcéllal (civil szervezetek számára) juttatott támogatások felhasználásának, elszámolásának, nyilvántartásának vizsgálata Kőmpöc Község Önkormányzatánál</p>	<p>Ellenőrzés célja: annak megállapítása, hogy a civil szervezetek rendelkeznek megfelelően használtak-e fel az Önkormányzattól elnyert pályázati pénzeszközöket, azok bekerültek-e a szervezet pénzforgalmába, továbbá annak ellenőrzése, hogy a Hivatal figyelemmel kíséri-e a szerződésben foglaltak teljesítését, megterti-e a szükséges intézkedéseket a későbbi módon teljesítőkkel szemben. Ellenőrzés tárgya: Civil szervezetek támogatása Ellenőrzendő időszak: 2021. év és jelen időszak Ellenőrzés módszerei: dokumentum alapú és helyszíni ellenőrzés</p>	<p>Jogi szabályozottság összetettsége és változása. Belső szabályzatok hiánya, hiányosságai. Nem megfelelő dokumentálás. Belső kontrollrendszer működésének hiányosságai.</p>	<p>Pénzügyi - szabályszerűségi III. - IV. né 5 ellenőri nap</p>
<p>Ellenőrzés összesen</p>			<p>10 ellenőri nap</p>

Csóljospálos, 2021. november 30.

készítette:

jóváhagyta:

Dr. Kósné Helesi Ildikó
belső ellenőrzési vezető

Dr. Szűginé Dr. Tajkó Erika
jegyző

2. számú melléklet

Folyamatok / tevékenységek	Részfolyamatok	Kockázati tényezők	Részfolyamat összesített kockázatosságát (hatás és bekövetkezési valószínűség összesítése alapján)		
			Alacsony	Közepes	Magas
Közös Önkormányzati Hivatali igazgatási feladatai	ügyletszolgálati tevékenység, panaszkezelés	az ügyfélfogadási idő be nem tartása (mely mehez illi a napi munkavégzés)	x		
	képviseleti-tesztelési, bizottsági feladatok előkészítése, szünetelt döntések végrehajtása	az ügyfelek nem a megfelelő ügyintézőhöz kerülnek	x		
		az ügyfelek nem kapnak kellő információt a kérdéseikre	x		
		az érintettek nem kapják meg kellő időben az előterjesztéseket	x		
Külső szervezetekkel való együttműködés	jogszabályalkotás, -alkalmazás, szabályozás	az ülésekől szóló jegyzőkönyvek nem készülnek el vagy nem határidőre készülnek el	x		
		a hozott döntések végrehajtásának nyomon követése nem történik meg		x	
	külső szervezetekkel való együttműködés	belső szabályzatok nincsenek összhangban a jogszabályi előírásokkal			x
		egyres folyamataik nem kerülnek teljes körűen szabályozásra a belső eljárásutakban			x
		a kialakított eljárásrendek a külső szabályzókban bekövetkezett változásokat nem követik			x
		a meghozott határozatok, rendelkezések nem kerülnek határidőben továbbításra	x		
		a külső szervezettel való kapcsolat nem kellően szabályozott	x		

Belső ellenőrzési kézikönyv

		<p>a működéshez szükséges engedélyek felülvizsgálata nem kellő időben történik meg, a külső hatóságok által kört előírások nem kerülnek betartásra / megvalósításra</p> <p>nincs pontos, naprakész irattározási rendszer</p> <p>az adatvédelmi/ bizalmas feladatok nem állnak rendelkezésre</p> <p>az irattár fizikai elhelyezése nem megfelelő</p> <p>a szervezeti egységek közti kommunikáció és folyamatok nem működnek</p> <p>a szervezeti egységek közti információáramlás nincs szabályozva</p> <p>a kettő által meghatározott határidőre be nem tartása</p> <p>a költségvetési koncepció nem kellően megalapozott, nincs elég forrás az üblum megvalósításának teljesítésére</p>			
	<p>irattározás, irattározás, adatvédelem</p> <p>szakmai rétegteljesítés (pl. szociális, egészségügyi, anyakönyvi), az egyes szervezeti egységek egymás közötti összehangja</p>				
	<p>költségvetés tervezés</p>				
<p>Közös Önkormányzati Hivataltat gazdálkodási feladatai</p>	<p>előiránnyal való gazdálkodás, pénzügyi</p>	<p>a Hivatal irányítása alá tartozó költségvetési szervek és a Hivatal közti feladat- és munkamegosztás nem szabályozott a kérdésben</p> <p>tartások nem kerülnek tervezésre</p> <p>a feladatok, erőforrások és kapacitások változásait a tervezésnél nem veszik figyelembe</p> <p>a költségvetésváltozások során a rendelkezésre álló szabad előirányzat vizsgálata nem történik meg</p> <p>az egyes szakmai, illetve adminisztratív folyamatok végrehajtása során nem törekednek a költségek minimalizálására</p>			

Belső ellenőrzési kézikönyv

		<p>a) a pénzügyi intézkedésekkel kapcsolatos jogi és belső szabályozási előírások betartása nem biztosított</p>			x
beszámoló, időszaki jelentések készítése		<p>a) beszámoló, időszaki jelentések határidőre nem kerülnek beküldésre</p> <p>a) beszámoló, időszaki jelentések készítéséhez szükséges adatok nem állnak rendelkezésre</p> <p>a) beszámoló, időszaki jelentések készítéséhez szükséges informatikai rendszerek nem állnak rendelkezésre</p>			x
számviteli folyamatok		<p>a) jogszabályi változások naprakész nyomon követése nem történik meg</p> <p>a) beszámolási rendszert a támasztó könyvvizetés nem megbízható</p> <p>a) jogszabályok által előírt nyilvántartások vezetése nem történik meg</p>			x
munkaadóval való gazdálkodás		<p>a) főadatok ellenőrzése nem áll rendelkezésre elegendő emberi-erőforrás kapacitás</p> <p>a) rendelkezésre álló munkaerő képzettsége nem megfelelő</p> <p>új munkatársak felnevelésére nincs elég idő</p> <p>magas fluktuáció</p>			x
		<p>egyes munkatársak nem ezonosulnak a szervezet céljaival</p> <p>tervezett fejlesztések elmaradása</p>			x
Közös Önkormányzati Hivatal műszaki feladatai	<p>Helyi Építési Szabályzat megkérdőjelezésének aktualitása</p>	<p>a) a szabályzat módosítására nem kerültek előkészítő munkák elvégzésére</p>		x	
	<p>ingatlanüzemeltetés</p>	<p>a) az ingatlanok állapotának ellenőrzése nem történik meg rendszeresen</p> <p>a) az ingatlanok karbantartása nem történik meg rendszeresen</p>		x	

		<p>az üzemeltetési feladatoknak nincs feljőse a szervezetben belül</p> <p>a szervezet nem rendelkezik beruházási, fejlesztési tervekkel, illetve a terveknek nem alkalmazták, azok felülvizsgálata nem biztosított</p> <p>a szervezet ingatlanvagyonra nem megfelelően került felőketetésre</p> <p>a szervezet ingatlanvagyonának nem megfelelő nyilvántartás</p> <p>a pénzügyi és a műszaki terület eltérő információkat tart nyilván a szervezet ingatlanvagyonára vonatkozóan</p>					X
	ingatlankezelés vezetése						
	tervezés, beáramlás rendszere	<p>a kapri szoldó feladat-ellás rendje nem szabályozott (akár szervezetben belül, akár az állóan működő költségvetési szervek esetén a pénzügyi-számviteli tevékenységet végző költségvetési szervvel)</p> <p>jogszabály által előírt alapnylvántartások nem állnak rendelkezésre (ellátás, értékelés)</p> <p>ez intézmény nem kap visszacsatolást az előszült költségvetéséről, beáramlásáról</p> <p>szabályzati be nem tartása / tartása</p> <p>számlyi, tárgyi, biztmsági feltételek nem biztosítottak</p> <p>nincs pontos információ a szabad előirányzat mértékéről</p>					X
	előirányzattal való gazdálkodás, pénzkezelés						
	szabályozás	<p>meglevo szablyzatok nem aktualizáltak, nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak</p>					X
							X
							X
							X

Inlézményi gazdálkodási feladatok

Belső ellenőrzési kézikönyv

		a jelenlegi gyakorlat nem a hatályos szabályzatokat követi	x	
		a munkatársak nem rendelkeznek a megfelelő képzettséggel	x	
	a feladatellátás megfelelő szácmai színvonalának biztosítása	a feladat ellátása nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik	x	
		a feladatellátáshoz a tárgyi, üzemi és pénzügyi eszközök nem teljes körűen biztosítottak	x	
Intézményi szaktudat		a normatív igénylést megalapozó mutatószámok alapnyilvántartásán nem megfelelőek		x
	normatív igénylést megalapozó mutatószámok vizsgálata	a jogszabályok által előírt nyilvántartások vezetése nem történik meg	x	
		a mutatószámokhoz kapcsolódó adatszolgáltatás rendelkező szabályozott	x	

2021 évi tanyagondnoki beszámoló

Köszöntöm a jegyző asszonyt, a polgármester urat, a képviselő testület minden tagját.
Immáron 11 éve végzem a tanyagondnoki feladatokat Csólyospáloson. A szolgálat célja, a külterületen, az infrastruktúrától távol élők főleg idősek, betegek, nagycsaládok és rászorultak életkörülményeinek és életminőségének javítása.

Feladataim:

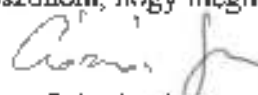
- Napi, heti, havi, rendszeres és rendszeretlen
- Étből szállítás minden hétköznap 20-24 főnek kb. 60 km naponta
- Orvoshoz, szakrendelőbe, vérvételre szállítás
- Recept felírás, kiváltás, gyógyszer kiszállítás
- Bevásárlás, élelmiszer, gázpalack, kisebb mennyiségű szemes takarmány, kutya, macska eledel, száraz kenyér, egyéb
- védőnő szállítás, várandós kismamákhoz, kis gyermekes anyukákhoz,
- Kapcsolattartás az idősek hozzátartozóival
- Jótékony meghallgatás és beszélgetés (nagyon kevés idő jut rá sajnos)
- Kapcsolattartás az ellátottak érdekében az önkormányzattal illetve hivatali ügyintézőkkel, házi orvossal, gyógyszerésszel, védőnővel, képviselőkkel, körzeti megbízottal, polgárőrséggel
- Emellett még a jelzőrendszeres segítség nyújtásban is ügyelek munkaidőn túl és hűtvégén beosztás alapján (Csólyospálos és Kömpöc területén közel 20 fő)
- Igény szerint vérnyomásmérést is végzek
- Segédkezem a közösségi rendezvények szervezésében, lebonyolításában és ehhez kapcsolódó szállítási feladatokban
- Helyi hagyományörző asszonykórus, tamburás együttes szállítása fellépésekre
- Általános iskola tanulóit sport és tanulmányi versenyekre, labdarugóinkat alkalmanként mérkőzésre szállítom
- Tanyagondnoki gépjármű menetlevelét és egyéb adminisztrációját vezetem
- Felcselek a jármű műszaki és esztétikai állapotáért
- A koronavírus járvány ideje alatt kéthetente tisztítom, fertőtlenítem a tanyagondnoki járművet, amivel az ebédet hordom, a munkavégzéshez szükséges védőeszközöket, fertőtlenítőszerrel (gumikesztyű, szájmascsk) biztosítja az állam
- Töreksem a település szempontjából fontos információk összegyűjtésére, közvetítésére
- Az idei évben a koronavírus miatt kevesebb szállítási feladatuk (beteg, csoportok, tanuló) voltak. Az ebédszállításban és az emberi kapcsolattartásokban betartottam az általános higiéniai szabályokat.

Részvételek:

- Dűlő útjaink minősége, tápos autók, trágyaszállítók tönkre teszik
- Utak menti fasorok tisztán tartása szükségessé tenné olyan gép beszerzését, ami a benyúló ágak levágását elvégezné (traktorral szerelhető)
- Szemetelés útjaink mentén – bejelentés után illetéktelen szemetlerakások megszüntetése
- Esedékes lenne a tanyagondnoki autó cseréje pályázati forrásból (négykerék meghajtású)

Kérem a képviselő testületet, hogy fogadja el a tanyagondnoki beszámolómat és továbbra is támogassa a szolgálatot, amelyet a település érdekében végzek. Köszönöm, hogy meghallgattak

2021. december 20.

Császár János
tanyagondnok

Előterjesztés

Csólyospálos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2021. december 20-i ülésére.

Tárgy: Települési Környezetvédelmi Program felülvizsgálata.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § 1) bekezdés b.) pontja értelmében kidolgozásra került Csólyospálos Környezetvédelmi Programja, melyet a Képviselő-testület első ízben 2004. évben fogadott el a 2004-2009 időszakra. 2010-ben új program készült. A törvény korábban a program két évenkénti felülvizsgálatát írta elő, amely 2008. évtől megszűnt. Az önkormányzat a belvízvédelmi pályázat benyújtásakor vállalta a két évenkénti felülvizsgálatot.

A környezetvédelmi tervezés alapja a hatévente megújítandó, az Országgyűlés által jóváhagyott Nemzeti Környezetvédelmi Program, jelenleg a 2015-2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program.

Az Agrárminisztérium a társmisztériumok bevonásával 2020-ban elkészítette a 2021-2026. közötti időszakra szóló ötödik Nemzeti Környezetvédelmi Program tervezetét. Az NKP-5 az elmúlt években elért eredményekre és a meglévő, illetve várható új kihívásokra tekintettel határozza meg hazánk környezeti jövőképét és céljait. Olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek végrehajtása biztosítja az egészséges környezet feltételeit, csökkenti a környezetet és az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatásokat a lakosság egészségi állapotának, jóllétének javítása érdekében. Az NKP-5 intézkedései a gazdaság körforgásos jellegének erősítését – a zöld átállást – célozzák, a környezeti előnyök mellett hozzájárulnak az erőforrás-függőség csökkentéséhez, a versenyképesség és a foglalkoztatás növeléséhez. Az NKP-5-t a szükséges egyeztetéseket követően tárgyalja majd az Országgyűlés.

A regionális fejlesztési tanács a tervezési-statisztikai régióra vonatkozóan az érintett megyei önkormányzatokkal egyetelve regionális környezetvédelmi programot készít. A megyei környezetvédelmi program tartalmazza a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően azokat a célokat és intézkedéseket, amelyek elérése, illetve megvalósítása megyei szinten hatékony és indokolt.

A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell

- a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,
- c) a zöldfelület-gazdálkodással,
- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- e) az ivóvízellátással,
- f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,

- g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
- h) a településhulladék-gazdálkodással,
- i) az energiagazdálkodással,
- j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,
- k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

Az alacsonyabb szintű programok magasabb szintű programokkal való összhangját biztosítani kell.

„48/B. §(1) *Átfogó környezetvédelmi terv az e törvényben szabályozott országos [40. §] és területi (regionális [48/C. §], megyei [48/D. §] és települési [48/F. §]) környezetvédelmi program.*

(2) *Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:*

- a) *a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapuló helyzetértékelést;*
- b) *a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;*
- c) *a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;*
- d) *a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;*
- e) *az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével.*

A hivatkozott törvény 48/E. § (3) bekezdés rendelkezése szerint: *„A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri az azokban foglalt feladatok ellátását.”*

A felülvizsgálat célja a programban megfogalmazott célkitűzések teljesülésének számbavétele az utolsó felülvizsgálat óta eltelt idő vonatkozásában.

A helyi környezetvédelmi program meghatározza a célok elérése érdekében szükséges helyi szintű speciális feladatokat.

Jelen felülvizsgálati dokumentáció a környezetvédelmi programban meghatározott feladatok közül a megvalósultakat tartalmazza.

Összességében megállapítható, hogy az eltelt időszak alatt megvalósult feladatok eredményeként több területen történt előrelépés. Elmondható azonban az is, hogy több feladat esetében, amelyekre nincs, vagy csak csekély mértékű ráhatása van az önkormányzatnak, az előrehaladás mértéke igen csekély.

Az alábbiakban ismertetésre kerülnek a 2019. óta eltelt időszak eredményei.

A környezetvédelmi programi kitűzött, megvalósult célok, feladatok:

I. Települési környezet tisztasága

A téli hónapokban közterületeinken, járdáinkon a síkosság elleni védekezés során környezetünk védelme érdekében minimalizáltuk a sózást. Sózás helyett más környezettel szemben inert anyagokat alkalmazunk (homok, fűrészpor stb.).

A helyi újságban a szózás tilalmára, környezetkárosító hatására felhívó cikket jelentettünk meg.

Évente 2 alkalommal kerül sor az utak mentén szeméthyűjtési akcióra, az általános iskolások, a Szeretem Csölyospálost Mozgalom, a lakosok és a közmunkások részvételével.

2. Csapadékvíz elvezetés

A településen a csapadékvíz elvezetése szikkasztóárkokba történik. Az árkok karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodik az önkormányzat.

3. Kommunális hulladékkezelés

A kötelező hulladékszolgáltatás 2008. évi bevezetése óta a települési szilárd hulladék hetente egy alkalommal kerül elszállításra.

A 2014. évben bevezetésre került házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés igénybe veszi a lakosság, a 110 literes háztartási szelektív gyűjtőedények ürítését 2 hetente végzi a közszolgáltató.

2021-ben a volt sertésfelvásárló telep zárt, őrzött udvarába kerültek áthelyezésre a szelektív hulladékgyűjtő szigetek. A telephelyen kommunális hulladék is elhelyezhető.

Ugyanitt tudnak a kommunális hulladék kezelésére szolgáló zsákokat vásárolni azok a személyek, akiknek a szervezett gyűjtés során többlet hulladék elhelyezési igényük van, illetve a külterületi lakosok.

Itt történik az elhasznált sülőtölaj gyűjtése is, a lakosok ingyenesen tudják elhelyezni ezt a hulladékfajtát, amely így nem károsítja a környezetet.

A lomtalanítást évente 2 alkalommal/ingatlan díjmentesen tudja igénybe venni az az ingatlan tulajdonos, aki minden negyedévben megkapja hulladékszállításra vonatkozó számláját, valamint hátralékkal nem rendelkezik. Lomtalanítás keretében a háztartásban keletkezett lom (feleslegessé vált használati tárgyak, eszközök, bútorok, egyéb kisebb méretű tárgyak, anyagok zsákolva vagy kötegelve) kerül elszállításra.

A szervezett szemétszállítás során el nem szállítható, háztartásokban képződött felesleges nagydarabos hulladék, a veszélyes hulladék a kiskunmajsai hulladékudvaron elhelyezhető heti nyitvatartási rend szerint.

A háztartási hulladékokban lévő veszélyes hulladékok szelektív gyűjtési rendszerének teljes körű kiterjesztésére törekszünk. Elektronikai hulladék gyűjtése évente két alkalommal, akkumulátorok, gumibroncsok gyűjtése évente 1 alkalommal történik az önkormányzat szervezésében.

3. Szennyvíz – elhelyezés:

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó helyi közszolgáltatás megszervezéséről az önkormányzat gondoskodik, a kötelező közszolgáltatásra vonatkozó rendelettel, a közszolgáltatóval kötött szerződéssel rendelkezik.

Meglőrtőnt a település szennyvízcsatorna-rendszerének tervezése. A megvalósítás pályázati forrásból lehetséges.

4. Levegőtisztaság-védelem

A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a virágzás előtt minden esetben el kell végezni.

5. Helyi közlekedésszervezés

Az önkormányzat célja a bel- és külterületi burkolt utak folyamatos állagmegőrzése. Az eltelt időszakban az Kőlcsey utca Vörösmarty-Radnóti utca közötti szakasza, a Radnóti utca, a Vörösmarty, Bartók, Rákóczi utca, valamint a temetőút felújítása történt meg. A temetőben belső burkolt út került kialakításra.

6. Zöldterület gazdálkodás

Az önkormányzat kezelésében lévő ingatlanokon a parlagfű irtás folyamatos. A lakossági bejelentések kivizsgálásra kerültek és az intézkedés megtételére sor került. Az ellenőrzés folyamatos. Az önkormányzat a Munkaügyi Központ által a parlagfű irtásra kiírt pályázatokra sikeresen nyújt be támogatási kérelmeket.

7. A lakosság és különös tekintettel az ifjúság környezet és természetvédelemmel kapcsolatos tudatformálása

Környezettudatos nevelés a Csölyospálosi Nyitnikék Óvodában

A környezetre figyelő, egészséget óvó magatartás megalapozását és fejlesztését a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe vevő programok szervezésével segítik elő. Mindezeket az évszakokhoz, és a jeles zöld napokhoz (világnapokhoz) igazítva tervezik a Pedagógiai Programjukba is heépítve.

Takarítási világnap (szeptember utolsó két hete)

- **Céljuk:** Környezettudatos magatartás kialakítása, közvetlen környezetük védelmének tudatosítása, tisztaságának megóvása, szemétyűjtés fontossága, szelektív hulladékgyűjtés tudatosítása. Virágos kertünk, játszó udvarunk, csoportszobai élősarok rendbe tétele, csoportszobák kitakarítása a gyermekekkel közösen, udvartakarítás (söprés, lombgyűjtés, öntözés, gyomlálás). A hulladék újra hasznosításának lehetőségei, játékkészítés. Közös sőtá alkalmával a falu játszóterein megfiszítása a szeméttől.

Állatok világnapja (október 4, október első hete)

- **Céljuk:** Az állatok szeretetére, védelmére való nevelés, az erők, vizek tisztaságára való odafigyelés megalapozása, természetvédelem. Beszélgetés az állatok védelméről és szeretetéről, elítéljük az állatbántalmazást. Lehetővé tenni, hogy az óvoda névadó madarának téli etetésében tevékenyen részt vehessenek. Tudatosítani a védett állat fogalmát. Megfigyelik környezetük változását, (lehullnak a levelek, kopaszok lesznek

a fák, nyugalmába vonulnak, örökzöld jelentésének a megismertetése), megismertetni a komposztálás fogalmát.

Közlekedés szárazföldön, vízen és levegőben (március első két hete)

- **Céljuk:** Környezetszennyezés fogalmának tudatosítása, a gyaloglás illetve kerékpározás népszerűsítése, energiatakarékosságra való nevelés. Tudatosítani a gyerekekben, hogy ne üljenek autóba, ha nem muszáj, saját egészségük védelmében, rendszeresen járjanak biciklivel az óvodába is.

Víz napja (március 22. március utolsó hete)

- **Céljuk:** Környezettudatos magatartás kialakítása a vizek tisztaságának védelme, a vízzel való takarékoskodásra nevelés. Beszélgetés a víz felhasználásáról (ivóvíz, tisztálkodás, öntözés, a levegő tisztítása). A takarékos vízhasználat tudatosítása, napi mosdózás során való megalapozása. Beszélgetés a vízszennyezésről, és annak következményéről.

Föld napja (április 22. április utolsó két hete)

- **Céljuk:** Környezettudatos magatartás kialakítása, az erdők védelme, a vízzel, energiával való takarékoskodásra nevelés. Figyeljék meg a kertekben, parkokban folyó tavaszi munkálatokat, vegyenek részt az ovi udvarának rendbetételében. Ismertessük meg őket néhány védett növényvel, virággal. Ültetessenek a gyerekek virágot az óvoda kiskertjébe, folyamatosan gondozzák és figyeljék fejlődésüket. Figyeljék meg a hőmérséklet, a víz a napfény hatását a növények fejlődésére. Fedezzék fel az összefüggéseket. Tudatosítsuk Földünk védelmének fontosságát (víz, levegő tisztasága).

Madarak és fák napja (május 10. május első két hete)

- **Céljuk:** Környezettudatos magatartás kialakítása, az erdők, állatok védelme, természetvédelem fontossága. Ismerkedjenek meg a környezetükben előforduló fákkal, tanítsuk őket a fák védelmére (ne röhögjék az ágaikat, ne tapossuk ki őket, csak a kijelölt helyen rakjunk egy erdőben tüzet), az erdők szertetére. Szerezzenek minél több tapasztalatot a madarokról, lükről, térben elfoglalt helyük meghatározásával. Bővítsük a madarokról, lükről szerzett ismereteiket internetről, könyvekből. Tudatosítsuk a védett madár kifejezés fogalmát. Ismertessük meg velük az év madarát, fáját. Erősítsük bennük a felelősségtudatot a madarak és a fák védelmével kapcsolatban.

A Csólyospálosi Nyitnikék Óvodában környezetbarát gyerekeket nevelnek, és mindent megtesznek annak érdekében is, hogy a gyerekek szeressék a településüket, lássák meg közvetlen környezetük szépségét, vigyázzanak tisztaságára, és óvják azt. Mindezen feladatok céljára érdekében pedagógusaink személyes példamutatással is hozzájárulnak gyerekeink környezettudatos magatartásának formálásához.

Környezettudatos nevelés a Csólyospálosi Általános Iskolában

Az iskola pedagógiai programjában, a helyi tantervek, illetve az egyes munkaközösségek munkaterveinek kialakításánál különös gondot fordít a környezettudatosságra, a környezetvédelemre, valamint az iskola fenntarthatóságát célzó nevelési elemek minél szélesebb körben történő alkalmazására. 2021-ben elnyerte az **ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA**

címet, így mint a cím tulajdonosa, mindent megtesz annak érdekében, hogy tanulóit a természet szeretetére, a fenntartható környezet megvalósítására, közvetlen környezetünk védelmére és környezettudatos magatartásra nevelje. Ez a cím az iskola megkülönböztető minőségjelzője, mely pozitív visszajelzést jelent az iskolában folyó munkáról.

Minden tanév elején elkészíti az iskola az adott tanév környezettudatos nevelési tervzetét, valamint Ökoiskolai munkatervét, amely tartalmaz új, ismétlődő és folyamatos programokat egyaránt.

Egész tanévben folyamatos programok: használt elemgyűjtés- folyosókra kihelyezett elemgyűjtőkbe, akváriumok folyamatos rendben tartása, gondozása, halak etetése, környezetük szépítése- virágok, növények ültetése gondozása az udvaron és a tantermekben, tantermek rendben, tisztántartása, komposztáló növényzet (lálelevelek, fű) összegyűjtése, szemétszedés, udvartakarítás - az iskola részt vett a falu által szervezett szemétszedési összefogásban is.

A program egyik legnagyobb, legjelentősebb és legfőbb szervezést igénylő eseménye a minden tanév őszére szervezett iskolai **papírgyűjtés**. Iskola diákjai és szülei hatalmas mennyiségű papírhulladékot szoktak összegyűjteni. Az évről évre nagyobb mennyiségű papírral egyre több fát tudnak megmenteni. Ezeket az összegeket mindig az iskola javára fordítják. Az udvaron található ivókutat és az akvárium teljes felújítását is ebből az összegből tudják megvalósítani.

A gyermekek saját kezűleg készítenek az iskola udvarára odukat, kapcsolathoz vannak a Magyar Madártani Intézet munkatársaival. A téli madáretetéssel, gondoskodással megkapta az iskola az elismerő Madárbarátkert címet.

Minden osztály örökbelőgadóit egy-egy fát, amely keretében az osztály feladata, hogy gondozza, évszakonként meglátogassa, lefotózza és plakátot készítsen az osztályfőről. A gyerekek nagy lelkesedéssel végzik a feladatot. Ez a feladat nagy erővel bír, hiszen gyakorolták a gyerekek a helyes közlekedést, míg a fához sétáltak. Megismerkedtek más növényvel, fajtájával is. Közösségépítő, együttműködést fejlesztő program. Segíti a felelősség-tudat kialakulását, fenntartását. A 8. osztályosok minden évben fát ültetnek az iskola udvarán.

A tantermeikben újonnan elhelyezett szelektív gyűjtők használatát is megtanulták a gyerekek, megtanulták, melyikbe mit dobhatnak.

Az iskola fontosnak tartja a tapasztalatszerzéssel való tanulást. A környezettudatosság, a fenntarthatóság elvei nemcsak a tanításban érvényesülnek, hanem az iskolai élet minden területén, hiszen a természet megismerése, tanulmányozása és védelme a tanórai foglalkozásokon kívül a szabadidő programokban is helyet kap.

Az önkormányzat fontos feladatának tekinti a környezeti ismeretek terjesztését és fejlesztését. A Csölyospálosi Hírekben rendszeresen jelennek meg cikkek, amely felhívják a lakosság figyelmét, hogy saját háztartásunkban, gazdaságunkban is fordítsunk nagyobb gondot a környezettudatosságra.

A környezet védelme, a kevesebb papírfelhasználás érdekében a képviselő-testületi előterjesztések elektronikus formában kerülnek megküldésre a képviselők részére.

Az önkormányzat hivatalában újrahasznosított papírt is használunk az iratok előállításához.

Határozati javaslat

A képviselő-testület a Települési Környezetvédelmi Programot felülvizsgálta, a végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadja, a Programban foglalt célokat és feladatokat fenntartja.

TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA

CSÓLYOSPÁLOS

2010

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ.....	10
A PROGRAM FŐBB CÉLKITŰZÉSEI, KÖVETENDŐ ÁLTALÁNOS ALAPELVEK.....	11
A KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATOK Helyi feladatai.....	12
A TERMÉSZETI KÖRNYEZETI ELEMEK ÁLLAPOTA.....	13
LEVEGŐ.....	13
VÍZ.....	14
Felszíni vizek.....	15
Felszín alatti vizek.....	15
FÖLD (TALAJ).....	15
ÉLŐVILÁG ÉS TERMÉSZETI VÉDELME.....	17
Élővilág.....	17
EMBER (KÖRNYEZET-EGÉSZSÉGCÉL).....	19
A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET MŰVI ELEMEINEK ÉS INFRASTRUKTURÁLIS RENDSZERÉNEK ÁLLAPOTA.....	20
ÉPÍTETT KÖRNYEZETI ELEMEK.....	20
INFRASTRUKTÚRA KÖRNYEZETI VONATKOZÁSAI.....	21
ZAJ- ÉS REZGÉSTERHELÉS.....	23
HULLADÉKGAZDÁLKODÁS.....	24
A LAKOSSÁG TUDATFORMÁLÁSA.....	26
PROBLÉMAKATASZTER.....	27
A KÖRNYEZETI ELEMEK PROBLÉMÁI.....	28
AZ EGYES KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSÁVAL KAPCSOLATOS HELYI FELADATOK.....	30
1. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET TISZTASÁGA.....	32
2. CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS.....	32
3. KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZKEZELÉS, GYŰJTÉS, ELVEZETÉS, TISZTÍTÁS.....	31
4. KOMMUNÁLIS HULLADÉKKEZELÉS.....	33
5. LAKOSSÁGI ÉS KÖZSZOCIÁLIS TUDATOSÍTÁSI (VENDÉGHÁTÁS, TELEPÜLÉS-ÜZEMELTETÉS, KISKERESKEDELEM) EREDETŰ ZAJ-, REZGÉS ÉS LÉGSZENNYEZÉS ELJÁRNI VÉDELME.....	32
5.1. Zaj és rezgés elleni védelem.....	32

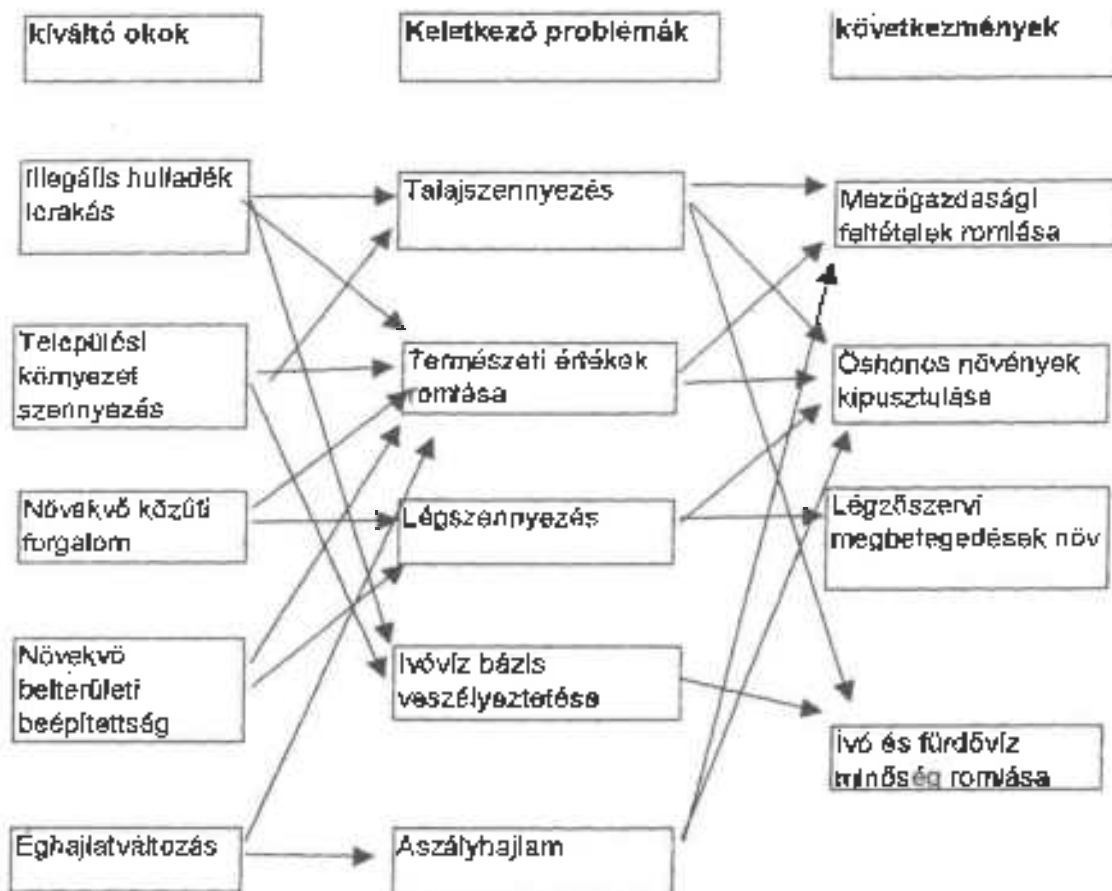
5.2	Levegőtisztaság-védelem.....	4
6.	Helyi közlekedésszervezés.....	4
7.	Ivóvízellátás.....	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
8.	Energiagazdálkodás.....	36
9.	Zöldterületgazdálkodás.....	4
10.	Talaj és földvédelem.....	39
11.	A feltételezett rendkívüli környezetszennyezés (veszélyeztettség) elhárítása és környezeti károsodás csökkentése.....	40
12.	Természetvédelem keretén belül állat- és növényvédelem, természeti értékek megőrzése, megóvása.....	41
13.	A lakosság és különös tekintettel az ifjúság környezet és természetvédelemmel kapcsolatos tudatformálása.....	42
14.	Az épített környezet védelme.....	43
	A célok eléréséhez szükséges intézkedési program.....	43
	I. Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok.....	43
	II. Településüzemeltetési többletköltséggel járó feladatok.....	44
	III. Beruházási és fejlesztési forrásokra igénylő feladatok.....	45
	IV. Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok.....	46
	A környezetvédelmet szolgáló egyéb önkormányzati intézkedések, tájékoztatás, nyilvánosság.....	46
	Prioritások felállítása.....	47

BEVEZETŐ

A környezet védelme, a természeti értékek megőrzése napjainkra a társadalmi-gazdasági élet meghatározó részévé vált. A környezetszennyezés a helyben élők életkörülményeit, életminőségét, sőt sok esetben életésélyeit is meghatározó tényező. Ennek alapvető oka egyrészt a hosszútávon nem fenntartható gazdálkodás következtében a természeti erőforrások egyre gyorsabb ütemű felhasználása, másrészt a gazdasági tevékenységek hatásaként a környezetbe kibocsátott szennyezőanyagok növekvő mennyisége.

Mindezek eredményeképpen gazdasági változások kétségtelen előnyös vonatkozásaival párhuzamosan szinte minden környezeti elem állapota romlott és ez már a használatuk egyértelmű korlátozásaival is együtt jár. Ugyanakkor a megfelelő környezeti feltételek nélkülözhetetlenek a jelen és a jövő nemzedékek jólétének, egészséges életének biztosításához. A legtöbb környezeti probléma általában többléte eredő oka, hatótényezőre vezethető vissza, és a következmények általában szintén szerteágazóak.

A problémák e jellegzetessége teszi szükségessé a környezetvédelmi programban történő rendszerezését, melyek helyben ismerhetőek leginkább. Ennek kiváló módszere az úgynevezett problémamfa bemutatása.

A társadalmi-gazdasági feladatok végrehajtásával párhuzamosan, azokkal együtt kell a környezetvédelmi problémáit megoldani, ezért szükséges nyilvánosság mellett folyó környezetvédelmi munka megvalósítása érdekében egy átgondolt, szakaszról, u környezetvédelmi törvényben szabályozott módon környezetvédelmi programot kell

kidolgozni. A program végső célja és fő indítéka a településen jelentkező környezeti problémák megoldása.

A program megvalósítása közösségi ügy, ezért annak végrehajtását, megvalósítását a helyi társadalom különböző szereplőivel történő folyamatos együttműködésre kell alapozni.

A környezetvédelmi feladatok eredményes megoldásának feltétele a kitűzött célok és a lehetőségek integrációjának biztosítása.

A területileg illetékes eljáró természetvédelmi hatósággal – Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség – a jelen környezetvédelmi programot a környezetvédelmi törvény értelmében véleményeztetni kell.

A program főbb célkitűzései, követendő általános alapelvek

1. A fenntarthatóság elve: a településnek a fenntartható fejlődés elvét kell alkalmazni és az életszínvonalat a természet, környezet teherbíró kapacitására alapozottan kell kialakítani
2. A környezeti ügyintézés elve: a legfontosabb szempontok, a község és a települési környezet védelmében:

Megelőzés (a helyreállítás mindig költségesebb, mint a károsítás megelőzése) az emberi egészség védelme, az életminőség javítása a helyi környezeti állapot fejlesztési feltételeinek megteremtése, mindez az állampolgárok széleskörű részvételével.

Óvatosság: a tervezés, engedélyezés, megvalósítás folyamatában meg kell vizsgálni milyen következményei lesznek a település környezetében bekövetkező változásoknak (új épületek, ipari létesítmények)

Felelősség: aki felelős a szennyeződés következtében az legyen felelős a probléma helyrehozataláért, viselve annak költségeit is

Szennyezés: értelmesebb az eredeti állapot elronnásának pl. engedély nélküli fakivágás nem minősül közvetlen szennyezésnek, de alapvetően megváltoztatja a helyi környezetet, csökkenti annak természetes tisztító, szennyezés feldolgozó kapacitását. Az önkormányzat feladata és felelőssége a helyreállítás és a környezettudatos tevékenység megkövetelése a fenntarthatóság előrése érdekében.

Együttműködés: a környezetvédelmi problémák rendszerint nem közigazgatási és országhatárokhoz kötöttek, így megoldásuk általában széles körű együttműködést kíván meg. A helyi környezetvédelmi és az egyéb önkormányzati feladatok közötti összhang megteremtése a környezetvédelmi szempontok hangsúlyos megjelenítésével célszerű a pozitív eredmények előrése miatt. A helyi civil szervezetek, intézmények és a lakosság minél szélesebb körű bekapcsolása a környezet védelmére irányuló tevékenységbe, az együttműködés feltételeinek megteremtése környezetünk állapotának felmérésére, megismerésére, megőrzésére és javítására irányuló közös munkában.

3. Az ökológiai (természet közeli) szemlélet elve: a települési ökoszisztéma a mesterséges környezetet, épített környezetet a természeti ökoszisztémákhoz hasonlóan, vizsgálja és cserézi folyamatait.

Az ökológiai szemléletű probléma megoldás és követendő szempontok érvényesítését jelenti:

- a természetes önfenntartó rendszerek zártak és egymásra épülnek; az anyagok,

energiák ciklusonként újra felhasználásra kerülnek. A települési rendszerek ezzel

szemben nyitottak: sok külső forrásból származó nyersanyagot, energiát fogadnak és

használnak fel, emellett sok hulladékot termelnek, ezért arra kell törekedni, hogy a rendszer minél zártabb legyen (hulladékok újra hasznosítása, ivóvízkészletek utánpótlásának biztosítása).

- a természeti és települési rendszerek fenntarthatósága azt jelenti, hogy a fejlődésnek/fejlesztéseknek a természeti rendszerek teherviselési kapacitásán belül kell maradniuk
 - a környezet igénybevételének, terhelésének és szennyezésének csökkentésével összefüggő helyi feladatok számbavétele, a károsodások megelőzése, a már sérült környezet rehabilitálása
4. A helyi természeti erőforrások, táji adottságok megőrzése, az ezekkel való ésszerűen takarékos az erőforrások megújulását biztosító és hosszútávon fenntartható – gazdálkodásszabályozási, szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek megteremtése.

A környezetvédelem helyi feladatai

Az önkormányzat környezetvédelemmel kapcsolatos feladat- és hatáskörök ellátását a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény írja elő.

A települési önkormányzat a környezet védelme érdekében:

- a) Biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat,
- b) A programban foglalt célokkal, feladatokkal és a település rendezési tervével összhangban illetékességi területére önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki, amelyet Képviselő-testülete hagy jóvá,
- c) A környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendelettel hozhat ki, illetőleg határozatot hoz,
- d) Együttműködik a környezetvédelmi feladatok ellátó egyéb hatóságokkal, más önkormányzatokkal, társadalmi szervezetekkel,
- e) Elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot,
- f) A fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezetvédelem következményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását.

A települési környezetvédelmi programnak tartalmaznia kell, különösen:

- a) A települési környezet tisztasága,
- b) A csapadékvíz elvezetés,

- c) A kommunális szennyvízkezelés, gyűjtés, elvezetés, tisztítás,
- d) Kommunális hulladékkezelés,
- e) A lakossági és közszolgáltatási (vendéglátás, település-üzemeltetés, kiskereskedelem) eredetű zaj-, rezgés- és légszennyezés elleni védelem,
- f) A helyi közlekedésszervezés,
- g) Az ivóvíz ellátás,
- h) Az energiagazdálkodás,
- i) Zöldterület-gazdálkodás,
- j) Talaj és Földvédelem,
- k) A feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárítása és a környezetkárosodás csökkentése,
- l) Természetvédelem keretén belül állat- és növényvédelem, természeti értékeink megőrzése, megóvása,
- m) A lakosság és különös tekintettel az ifjúság környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos tudatformálásának, településre vonatkozó feladatait és előírásait.

A fentiekből kitűnik, hogy az évek során felgyülemlett környezetvédelmi érindő feladathalmaz megvalósítása tisztán önkormányzati forrásból nem finanszírozható, megvalósítását csak középtávon lehet érdemben kezelni.

A helyi környezetvédelmi program megalkotásakor a törvényben kapott felhatalmazás alapján helyi környezetvédelmi alapot kell létrehozni, mely pénzalapot szolgáltathat a környezeti állapotok javítását szolgáló pályázatainknak.

A természeti környezeti elemek állapota

LEVEGŐ

Magyarország levegőminőségi helyzete az utóbbi évtizedekben, a nagy mennyiségben kibocsátott „hagyományos” légszennyező anyagok emissziójának csökkentése ellenére – sok területen még mindig nem kielégítő.

Csőlyugyáros település észak-keleti természet területét (Csigólyugyáros földtani felépítés) országos jelentőségű védett természeti terület, illetve a Kisközségi Nánácz Park nyilvános részében szereplő természeti területeket (gyógyászatok, vízfürdő területek) természetvédelmi szempontból, melyeket az ökológiai hálózat, elsősorban a levegőtisztaság védelmi szempontból különösen védett kategóriába sorozásuként kell nyilvántartani, a KMP területrendezési terve alapján.

A település egészében a lakott övezeten kívül területi általános szabályozás szerint a védett levegőtisztaság védelmi kategóriába sorolható.

A térségben az uralkodó szélirány É-ÉNy-i. A település levegőjének minőségét tekintve – a térség egyik legkevésbé szennyezett, legkevésbé terhelte levegőjű részéhez tartozik. Ez köszönhető a település és környéke adottságainak: kevés és nem jelentős légszennyező ipari üzem, kis forgalmú utak, viszonylag kevés nagy táblás mezőgazdasági művelésre alkalmas terület.

A távolabbi területekről érkező légszennyezés mértéke sem számottevő. A kémiailag komponensek tekintetében a település levegője tisztának mondható, az ülepedő- és szálló por mennyisége száraz időszakban azonban időnként jelentős.

A település területén a gázfűtés térnyerése kedvező hatású. A fűtőkorszerűsítés után már csak a kerti hulladékok időszakos égéséből származó szennyező anyagok (CO, NO, korom és egyéb bűzös anyagok) csökkentése, megszüntetése vár megoldásra. Az egyedi fűtéssel rendelkező lakóházakban a megfelelően karbantartott tüzelőberendezésekben csak az arra a berendezésre engedélyezett tüzelőanyagot szabad égetni. A háztartási fűtőeszközökben a tüzelőanyag egészségre káros égéstermék kibocsátó anyagot - különösen ipari hulladékot, műanyagot, gumit, vegyszert, festéket, szil, - nem tartalmazhat. Bejelentés kötelezett légszennyező forrás a településen nincs. Engedélyköteles a levegőterhelést okozó helyhez kötött légszennyező pontforrás, ha névleges hő-teljesítménye ≥ 140 kW.

Mivel az országban egyre több területet is a kistérségi és Nemzeti Parki rendszerezési programban javasolt levegőtisztaság védelmi kategória.

Légszennyezőanyag kibocsátás szempontjából, szelvényezési területek Csölyospálos közigazgatási területén belülről nem állíthatók.

A meglévő telepek a terület rendezésének adottságaira és háttéranyagára alapozva, elvárások: a meglévőben található mezőgazdasági telepek állományának felmérése.

Csölyospálos térségében nagyobb mezőgazdasági telepek, állományú telepek a közhatalmi lakóterületeken kívül találhatóak, jelentős mértékű művelés alatt állnak.

A szilárd hulladéklerakó telep a településtől 1,3 km-re DK-re, míg a folyékony hulladéklerakó a településtől ÉNy-ra 600 m-re található.

A szilárd hulladéklerakó telep rekultivációja 2009. évben megtörtént.

A folyékony lerakót a Felügyelőség 2530-2/2003. számú határozata értelmében bezárta, melynek folyamatos monitoroztatását végezteti az önkormányzat.

A terület, forgalmából adódó légszennyezés a település térségében nem jelentős, ugyanis az igazgatói terület ÉNy-DK-i irányba átszeli, kedvező árcsökkentési 5405 jelű út forgalma csak a szakaszon nem haladja meg a napi 1800 járművet.

Az igazgatói területen az 5105 jelű útból ágazik ki a belterület lakóterületétől É-ra, a Kertpécen vezető 51E3 jelű út. Az út belterületi lakóterületen nem érint, napi forgalma 150-200 jármű.

víz

Csőlyospálos térségi talajok vizsgáldálkodási szempontból az igen nagy vízcnyelésű és vízvezető képességű, gyenge vízretartó, gyengén víztartó, szélsőséges vízraktartású áteresztő típusú talajok. A mély fekvésű, vízállásos területeken a gyenge vízcnyelésű, gyenge vízvezetésű, kedvezőtlen vizsgáldálkodású lápos réti talajok a jellemzőek.

Vízföldtani szempontból a rétegvízjáróló közel jó vízvezető képességű, fekvésmélysége 300 m.

A település érzékenységi besorolás szerint „B” érzékeny területi kategóriába tartozik. A 219/2004 (VII.21.) Kormányrendelet 2. számú melléklete alapján a terület felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny terület. A térség felszín és felszín alatti vizei a 49/2001. (IV.3.) Kormányrendelet szerint nem tartozik a nitrátérzékeny területek közé, ezért a rendeletben meghatározott előírások alkalmazása csak javasolható a térségben.

Felszíni vizek

A terület felszíni vízinek mennyiségét döntően a csapadékviszonyok és a felszíni viszonyok határozzák meg.

A felszíni vizek minőségét a települési infrastruktúra, a csatornázottság színvonala, illetve a működő ipar befolyásolja. Hatással van a vízminőségre a mezőgazdasági művelés alatt álló területekről bejövő illúz. szennyezés, illetve települési hulladékgyűjtés.

Csölyospálos és térsége a talajvízszint süllyedések által kevésbé veszélyeztetett Kiskunsági hátság keleti térségéhez tartozik, ennek ellenére fontos – különös tekintettel a természeti területekre – a felszíni vizek visszatartása a belvízcsatornáknak.

A felszíni vizek minősége védelmének egyes szabályairól a 220/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet intézkedik.

Felszín alatti vizek

A község közigazgatási területén hidrogeológiai szempontból kétféle víztípust lehet elkülöníteni.

Talajvíz:

A talajvízszintek Csölyospálos térségében is 1,0-1,5 m-t süllyedtek az utóbbi évtizedekben a Kiskunsági homokhátság egyéb területeihez hasonlóan, a nyugalmi vízszint a felszín alatt 1-2 m-a mélységben található.

A térségben a talajvíz áramlási iránya nyugatról - keletre mutató.

Az elérhető talajvizek minősége legtöbbször főleg vas-mangán tartalma, de gyakran magas szerves anyag-, ammónia-, nitrát-tartalma miatt is kifogásolható. A talajvíz nitráttartalma és friss ammónia szennyezettsége egyre jobban növekszik. Ennek okozói a mezőgazdaság kemizációja, a hulladék nem megfelelő elhelyezése, valamint a szennyvíz-csatornázottság hiánya.

A közműves vízellátás magas- és a megfelelő szennyvízelhelyezés alacsony múltbeli foka következtében a talajvíz a beltérlet legnagyobb részén elszennyeződött. Regionális vízzáró fedőréteg hiányában a legfelső víztartók, a felszínközeli vízbázisok ma is folyamatosan szennyeződnek.

A területen szennyező ipar nem volt, melynek következtében ilyen korábbi hasznosításból adódóan valószínűleg örökölt talaj- és talajvízszennyezéssel nem kell a területen számolni.

Rétegvíz:

A rétegvizek minősége általában a szabványnak megfelelő, a vas és metántartalom helyenkénti nagyobb mennyisége rétegeredetű. A legjobb vízadó réteg 205-225 m közötti homokréteg rendelkezik. Ebben az esetben a rétegvíz vastartalma 0,61 mg/l, metántartalma 1,44 Nl/m³.

FÖLD (talaj)

A kisebb mennyiségű kőolajat és nagyobb mennyiségű földgázt rejtő pannóniai tiledékekre negyedidőszaki űs-dunai hordalékkúp települt. A wümi végén, ill. a későglaciálisban ezt az anyagot a szél átmozgatta, áttelepítette és lösszel összecseverve futóhomok-formába rendezte. Az utolsó homokmozgások a formák nagyobb részét elsimították, s a felszín kb. 75 %-át jelenleg kis relatív reliefű homokformák jellemzik, melyek olykor a holocén mélyedésekre is ráfutnak („lepelhomok”). A futóhomok gyakran löszös homokkal fogazódik össze. A holocén mészsízapos, szikes laposok általában rossz lefolyásúak, időszakos vízzel borítottak.

Termőföld

Tipikus alföldi síktáj, ahol helyenként csak a mélyebb talajfoltokat, semlyőkeket észlelhetjük, sem mint a magaslatokat, ennek megfelelően korábban mocsár és szikes tavak váltakoznak a területen, ma erdőkkel és más növénykultúrával megkötött mezőgazdasági terület jellemzi. A táj areulátát három tájtypus határozza meg:

1. Kötött homokvidék – telepített erdőkkel és homokpuszta-rét maradványokkal.
2. Humuszos homoksíkság – kertészeti és szántóföldi hasznosítással.
3. Semlyék, mélyterületek –rétekek, szikes legelőkkel.

A felszíni borító talajtakaró kialakulásában meghatározó szerepe volt a többi tényező mellett a térség földtani és vízrajzi viszonyainak. Csölyospálos területén a Duna-Tisza közti hátságra jellemző talajfeleségek találhatóak. Genetikai szempontból a futóhomok illetve a humuszos homok a meghatározó, főként a süllyedésekben pedig a szikesedés nyomai vehetők észre. A gyenge termőképességű és a szél által könnyen mozgatható talajok védelmére, megkötésére, hasznosítására erdőt telepítettek a község területén. Az erdőknek, erdősávoknak, továbbá a gyepterületeknek ma is nagy szerepük van a szél által okozható károk elhárításában, azonban törekedni kell az őshomos lár telepítésére. Nagyon fontos a felső humuszos réteg védelme, a felszínt megbolygató beavatkozások veszélyt jelentenek, valamint a feltöltések megakadályozása tájromboló hatása és talajvíz befolyásoló hatása miatt.

Futóhomok

Íde soroljuk mindazokat a képződményeket, amelyekben még nem ismerhetők fel határozottan a talajképződés belyegei, a humuszosodás, a szerves anyagok átalakulása, vándorlása, felhalmozódása, stb. Állandó növénytakaró nem tud megtelepedni rajtuk, a gyér növényzet csak kevés szerves anyagot szolgáltat, így igen gyenge a szerves anyagtermelés, és képződött kevés humuszanyag is gyorsan ásványosodik. A vizet gyorsan elnyelik. Kiszáradva az egyes homokszemcsék felszabadulnak és mozgékonyá válnak. Mivel kevés kolloidot tartalmaznak könnyen kiszáradnak, és ilyenkor a szél elgörgögteti a homokszemeket a helyükről, vagy felragadva tovább szállítja. Az állandóan változó felszín lehetetlenné teszi, hogy a növénytakaró ugyanarra a talajrészre huzamosabb ideig kifejtsen hatását. Tápanyag-szolgáltató képességük rossz.

Humuszos homok

Íde soroljuk azokat a talajokat, amelyekben a humuszos szint morfológiailag megfigyelhető, de a talajképző folyamatoknak egyéb jele nem mutatkozik. Általában a humusztartalom 1%-nál nem kevesebb, a humuszréteg vastagsága pedig 40 cm-nél nem nagyobb. A humuszos homoktalajok termékenysége jobb a futóhomokénál. Nagyobb a víztartó, ugyanakkor jó a vízáteresztő képességük. Nehezebben száradnak ki, így kevésbé vannak kitéve a szél pusztító hatásának. Tápanyag-szolgáltató képességük gyenge.

Szikes talajok

A szikes talajok fő típusába azokat a talajokat soroljuk, amelyek kialakulásában és tulajdonságaiban a vízben oldható sók döntő szerepet játszanak. Elsősorban a nátriumsók szerepe nagy a talaj tulajdonságainak alakításában. Ezek részben a talajoldatban oldott állapotban, részben pedig a szilárd fázisban, kristályos sók alakjában vannak jelen, vagy a nátrium ionos formában a kolloidok felületén adszorbeálva található.

A nátrium e három formájának mennyisége, minősége és aránya szabja meg a szikes folyamatok jellegét és a szikes talaj tulajdonságait. A szikesség mértékének növekedésével párhuzamosan csökken a talajok termékenysége, meri romlanak a fizikai és kémiai tulajdonságok és a növények termesztésének feltételei. A területen szikes talajjal elsősorban a mélyedésekben kell számolni, ezen területek nagy részén minimális a művelés mértéke.

Az emberi tevékenységi hatása a kialakult talajminőségre

A terület talajainak többsége a hidrológiai viszonyokkal szoros összefüggésben alakult ki, ebből kifolyólag az emberi tevékenység vizsgálatánál főképp ezekre a szempontokra kell összpontosítani.

- Az általános vízrendezés következtében a talajok szárazabbá váltak, a hidromorf hatások csökkentek. Ez sok esetben a talajtípusok változásával jelentkezik.
- Az öntözés megemeli a talajvízszintet, ezáltal erősíti a hidromorf hatást a talajképződésre, másrészt a megemelkedett talajvízszint oldható sókat is felhoz a talajba, és kismértékű szikesodást eredményezhet (másodlagos szikesedés). Tekintettel a térség talajainak mechanikai összetételére, a mélyedésekben, illetve a lefolyástalan területeken a szikesedési hajlam az átlagostól lényegesen erősebb.
- A mezőgazdasági vegyszer felhasználás diffúz szennyeződésként éri a területet. A túlzott műtrágya felhasználás – különösen a humuszban szegény, rossz adszorpciós kapacitású területeken – a talajvíz elszennyeződését okozhatja. Országos viszonylatban is ezt bizonyítja a talajvíz ammónia, nitrát, nitrát tartalma, mely lényegesen magasabb a mezőgazdasági művelésű területeken, mint az erdőterületeken.

ÉLŐVILÁG ÉS TERMÉSZETVÉDELLEM

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természet-közel állapotuk hosszú távú fenntartásának követelménye. Főleg kell a hasznosítás és a megőrzés egyszóval a környezetgazdálkodás szempontjait úgy összekötni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona, hosszú távon megmaradhasson, megújulhasson és szolgálhassa utódaink örömeit és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani, tehát a jelenben meglévő erőforrásokat oly módon kell hasznosítani, hogy a jövő generáció számára is biztosított legyen az ezzel való gazdálkodás lehetősége.

Élővilág

A térség döntő része mezőgazdasági hasznosítású terület, amelyek közti helyezkednek el a gazdag élővilágú természeti és természetközeli területek.

A mezőgazdasági területek flórája természetesen nagyon szegény, sok esetben teljesen hiányzik, csak ruderalis, gyomjellegű fajok fordulnak elő. Az állatvilág is általában a tömegfajok jellemzők: erdő- és mezőgazdasági rovarkártevők, amelyek láplálékbaízisú képezik az énekes madárfajoknak. A védett ragadozó madarak előfordulása egyre ritkább. A kismilliók közül a pocokfélék előfordulása gyakoribb. A ragadozó emlősök közül a róka előfordulása számottevő. A vadászható vadfajok közül a fácán és a mezei nyúl fordul elő, csakúgy, mint a nagyvadak közül az őz.

A térségben jellemző élőhelyek:

- Fűves élőhely:
 - Homokpuszták
 - Nedves rétek
 - Mezőgazdasági hasznosítási gyeppek
- Erdők – természetközeli erdők – homoki barokás nyárasok

Védett állatfajok:

- Kecskébéka
- Mocsári teknős
- Molnárfecske
- Füstli fecske
- Mezei veréb
- Sárgatigó
- Egerészölyv
- Kis őrgébics

Védett növényfajok:

- Homoki vértő
- Homoki varjúháj
- Szalmagyopár
- Báránypirosító

Védett természeti értékek

Csölyospálosi réti mészkő- és dolomitfeltárás

A terület 1 ha kiterjedésben 1978-ban kapott természetvédelmi oltalmat, kezelője a KNP.

A település határában világviszonylatban is jelentős természeti értéket láthatunk. A Duna-Tisza közének állandó és időszakos szikes tavaiiban, semlyékeiben főleg a holocén időszakban karbonátos üledékképződés következett be. A karbonát üledékek kiválása a meglévő szikes tavakban kisebb mértékben ma is folyik. Főleg laza karbonátiszap képződött, de a Duna-Tisza köze délkeleti részén ennek kiválása mellett 20-60 cm vastag kemény karbonát kőzet is lerakódott. A szilárd kőzet fő ásványtani összetevője a dolomit.

Az ilyen dolomitképződéshez különleges éghajlati viszonyok szükségesek. A csölyospálosihoz hasonló jelenség usupán néhány helyről ismeretes: Kaliforniában a Deep Spring Lake-ből, Dél-Ausztráliában a Coorong lagúnákból és Közép-Ázsiában a Balhas-ló északi részéről.

A Duna-Tisza közti karbonát képződéséhez a kedvező viszonyokat valószínűleg a nyári csapadékszegénység, a tavak vízfelszínéhez képest kis mélységük miatti tetemes párolgás és vizük kémiai összetétele adja. Valamikor itt is volt, de ma már ez a kemény karbonátkőzet, a „réti mészkő”, 1-2 m fedőréteg alatt található meg.

A csölyospálosi feltárás egyike azoknak az e tájon kialakult kővágó helyeknek, hányálnak, amelyekből házalapozáshoz réti mészkövet bányásztak.

A réti mészkövet a helybeli lakosság „darázskőnek” nevezi. Így a nevet a darázstűszekre emlékeztető, barnás lyukacsoktól kapta. A lyukak azoknak az elhalt növényi részeknek a nyomai, amelyek a kőképződés során a szikes ló fenekére jutva, a mészkőben rekedtek, majd később elkorhadtak, s ezek a lyukak őrzik a nyomukat.

A Duna-Tisza között képződött réti vagy tavi mészkő a Kiskunság egyetlen és jó minőségű szilárd építőanyaga. Ebből épültek a kőkutak, de nagyobb épületek is, mint például az egykori kapitánysági kerületi emeletes ház Kiskunfélegyházán, a jelenlegi Kiskun Múzeum.

Házalaposásra ma is használják néhol, de közepes minőségű mészségekre is alkalmas. Bányászásához csupán fészülővasat, kalapácsot használnak, miután lelapátolják a fedő 30-50 cm-es talajtakarót.

A feltárás bemutatására alkalmas környezet kialakítása Csólyospálos határában elkészült. A terület szabadon látogatható.

Mindezek mellett a település külterületén egy ex lege véletlenség alatt álló terjedelmes lépterület, valamint 12 darab természeti terület is megtalálható.

Csólyospálos község a kiemelten fontos ÉTI-ek térségébe tartozó település. Az üzékonyterületre vonatkozó szabályokról a 2/2002. (I.23.) KöM-FVM együttes rendelet intézkedik.

EMBER (környezet-egészségügy)

A település állandó lakosságának száma 1725 fő

Bár a falu határában egyre több az elhagyott, romos tanya, a külterületeken élők száma is jelentős, eléri az 50%-ot. Népsűrűsége: 26,54 fő/km². A lakosság korösszetétele alapján előregedő.

Geográfiai adatok alapján a terület mérgeztesség, toxicitásra alkalmas, aminek értékeléséért a helyi önkormányzatokra évről-évre vállalkozások mérgeztesség viz. kötődnek.

A földművelés jellemző az egyrészt birtok szerűség, a külterületen 1796 földterület található, ami 1,68 ha átlagos birtoknagyságot jelent.

A lakosság több mint fele mezőgazdaságból él. Jelentős a kukorica- gabona- és zöldségtermesztés, a viziszárazság, a szarvasmarha- és sertéstenyésztés. 2001-től korszerű állatfelvásárló telep segíti a gazdákat.

Csólyospáloson 56 egyéni vállalkozót és 25 Kft., Bt. tartanak nyilván.

Csólyospálos turisztikai szempontból kihasználható adottságú település. Bár turisták az értékes épületek (pl.: műemlék) látogatói híves a településen, azonban vel a közös természeti környezetet látogatják.

A település Bács-Kiskun megye délkeleti csücskében, a Kiskunság keleti peremén. Kiskunmajstól 12 km-re, a Szegedre vezető műút mentén fekszik.

A településen a 70-es évektől elkezdődő nagyobb arányú építkezéseknek köszönhetően jelenleg 428 lakóház található.

Műszaki infrastruktúra

- Elektromos ellátottság: gyakorlatilag teljes körű az ellátottság, a villanyhálózat kiépítése 1958-ban kezdődött. A külterület villamosítása 1972-ben indult el, 1980-ra közel félczer tanyában égett a villany.

- Vezetékes ivóvízellátás: betterületen 90% feletti, külterületen általában kútból történik az ivóvíz kivétel.
- Gázellátásba kapcsolt lakások aránya: az 1984-ben üzembe helyezett gázhálózatba már a lakások 39 %-a kapcsolódott be.
- Szennyvíz-csatornázottsággal jelenleg nem rendelkezik a település, de a közeljövőben ezt a problémát megkívánják oldani más településekkel összekötve.
- Szennyvízszikkasztás: minden lakás szikkasztja a szennyvizet, amely jelenleg potenciális szennyezőforrás. Az önkormányzat a település területén keletkező szennyvíz elszállítására Patyi Jenő kiskunmajsai vállalkozóval kötött szerződést, aki a szippantott szennyvizet a kiskunmajsai szennyvíztisztító telepre szállítja.
- A község minden utcája szilárd útburkolattal ellátott.
- A lakások 30 %-ában működik vezetékes telefon.

A települést az 5405-ös számú közút szeli ketté. Csölyospálos közigazgatási területén vasút, vízvezeték nincs. A távolsági közlekedést autóbuszok biztosítják.

A települési környezet művi elemeinek és infrastrukturális rendszerének állapota

ÉPÍTETT KÖRNYEZETI ELEMEL

A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése.

A község polgárainak, a településre érkező vendégek, az utazók környezetét alapvetően befolyásolja a település közterületeinek, utcáinak állapota, tisztasága, rendezettség.

Rendezett települési környezet megjelenés, gondozott utcák jellemzik a települést. Összességében megelégedő a falukép.

A települési környezet állapotát jellemző tényezők:

- az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete
- az iparból és közlekedésből adódó légszennyezés
- a közterületek állapotának elhanyagolása pénz hiányában,
- a települési zöldfelület aránya

Az emberi egészség alakulásának környezeti összefüggései:

Az emberiség a természet szerves része. Befolyását a természetre létszámának nagyságrendje, valamint a természetre kifejtett hatása határozza meg: 1) lakónépség, 2) életművelés, 3) halálfevés.

A település levegőtisztasági állapotát az ipar, a közlekedés, a lakossági tüzelési technikája és a biológiai eredetű légszennyező anyagok befolyásolják.

A löklutak szilárd burkolattal történő lefedése hozzájárul az ülepedő por mennyiségének csökkentéséhez.

A szilárd tüzelőanyag felhasználása, a földgáz program megvalósulása kapcsán, lényegesen csökkent illetve további csökkentéssel lehet számolni, ami szintén javíthatja a város levegőjének tisztaságát.

A biológiai eredetű légszennyezők közül legjelentősebb a parlagfű allergizáló hatása, de a nyír, kőris, mogyoró pollenek hatását is figyelembe kell venni a település helterülete fásítási tervének elkészítésénél. Gondoskodni kell a parlagfű szorvezett és hatékony irtásáról. A lakosság jó minőségű, tiszta vízzel való ellátása alapvető fontosságú. A közlekedéshől, üzemek működéséből eredő magas zaj szintek káros hatással vannak az emberi egészségre.

Épített környezet:

A "belterületi" épített környezet védelméről a Helyi Szabályozási Terv, szabályozási, tilalmi előírásokkal, továbbá a védettségek rögzítésével koordinálható.

Az épített környezet állapotával kapcsolatos fő problémák:

- a lakásállomány, a lakóépületek állapotának romlása, (*lakásállomány*)
- a középületek, közterek (pénzügyi források hiánya, kialakult emberi magatartásformák, viselkedéskultúra) (*közlekedés*)
- műemlék jellegű épületek állapotromlása

A belterület rendelkezik vezetékes ivóvíz-, villany-, gáz- és telefonhálózattal. Utcait aszfalt utak, járdák és virágágyások övezik. Napi több helyi és távolsági buszjárat érinti a falut. A lakosság ellátását Posta, vegyes élelmiszerboltok, vendéglátó helyiségek végzik.

INFRASTRUKTÚRA KÖRNYEZETI VONATKOZÁSAI

Vízellátás jellemzők:

A település belterületének vízellátása a községi önálló vízműről történik. A kutak körül jelenleg a 10 m sugarú belső védőterület biztosított.

A község vízellátását 2 db mélyfúrású kútból biztosítják. A két kút a belterület, és a tervezett bővítések ellátását biztosítja, kapacitása 1.700 m³/nap. A fogyasztásingadozás kiegyenlítésére szolgál az 50 m³-es hidrogéltank.

A külterületen élő lakosok vezetékes vízellátását ahol csak lehet biztosítani kell, ahol ez nem lehetséges, ott egyedi kutas ellátást kell kialakítani.

Csatormázási mutatók:

Csölyospálos egyelőre nem rendelkezik kiépített szennyvízesatorna hálózattal, illetve annak megépítésére kiadott vízjogi létesítési engedéllyel sem. A településen egyedi szennyvízgyűjtés folyik. A keletkező kommunális szennyvizet elvileg telken belüli (az építéskori előírásoknak megfelelő) ülepítő-szikkasztó aknában helyezik, illetve szikkasztják el, vagy zárt gyűjtőkámba gyűjtik.

A zárt szennyvízgyűjtők vízzáróságát üzembe helyezés előtt víztartási próbával kell ellenőrizni, a rendszeres ürtést pedig dokumentálni szükséges. A szakszerűtlen közműpótlók ugyanis hozzájárulnak a környezet szennyezéséhez, amit sajnos a lakosság közvetlenül évtizedeken át nem, vagy csak közvetve és kevéssé érezett. Ezért nagyon helyes, ha az Önkormányzat ezt a problémát nemcsak jól ismeri, hanem mielőbb kezelni is tudja/akarja.

Csölyospálost, mint 2000 L.H. alatti szennyvízelvezetési agglomerációt az országos szennyvízelvezetési agglomerációs jegyzéke (25/2002. (II. 27.) Kormányrendelet 3. melléklet) szerint, a közműves szennyvízelvezetésére és a szennyvizek biológiai tisztítására a jogszabály hatáskörét nem jelöl meg.

Az olyan 2000 lakos-egyenérték alatti kistelepülésen, amelyek célszerű társulási lehetőség hiányában egyelőre anyagi okokból nem láthatók el szennyvízesatorna hálózattal és -tisztítóval, azonos szintű környezetvédelmet nyújtó, szakszerű közműpótlókat kell

alkalmazni. Amíg szennyvízgyűjtő- és tisztító mű kiépítésére nem kerül sor, addig a kommunális szennyvíz (esetleg szakaszterü közműpótlókkal történő előkezelés után) a kijelölt leürítő helyre szállítandó.

A településen keletkező szennyvíz mennyiségéről adat nem áll az önkormányzat rendelkezésére.

Csólóospáloson a folyékony leürítő bezárásra került, ezért szippantott szennyvizet a kiskunmajsai szennyvíztisztító telepre szállítják.

Bács-Kiskun Megye szennyvízelvezetési koncepciója Csólóospálos vonatkozásában Kömpöccel együtt a kiskunmajsai szennyvíztisztítóba történő szennyvízelvezetést tartja reálisnak.

A településre hulló csapadékvíz a szükség szerinti sűrűségben kiépített nyílt földmívelési árkokban folyik el a külterületi esatornahálózat befogadói felé, illetve szikkasztóárkos rendszerben elszikkad. A jó vízáteresztő képességű talaj adott körülmények között alkalmas a csapadék gyors elszikkasztására. A csatornák nyomvonalai követik a rendszer vízgyűjtőinck irányát.

Csólóospálos a 37. számú Algyői belvízrendszerben, ezen belül a 37/3. számú Fehértó-Majsai, valamint a 37/5. számú Dorozsma-Majsai főcsatornák öblőzetében helyezkedik el. Csólóospálos közigazgatási területén a Dorozsma-Majsai főcsatorna található.

Dorozsma-Majsai főcsatorna:

A főcsatorna teljes hossza: 38 + 630 km.

A vizsgált területhez a főcsatorna 17-480-27+390 km szelvény tartozik.

A belvízesatornák műszaki állapota, belvízelvezető képessége alapvetően megfelelő, helyenként és időnként növényzettel benőtt.

Energiellátás, energiagazdálkodás:

Csólóospálos belterületének villamos energia ellátása a község ÉK-i és DNy-i oldalán áthaladó 20 Kv-os középvezetési elosztó hálózatról történik. A szabadvezeték hálózat oszloptranszformátorokat lát el.

A távlati igények, a tervezett bővítés némi többlet elektromos teljesítményt igényel a jelenlegi csúcsfogyasztáshoz viszonyítva, mely a transzformátorok kapacitás bővítésével a megfelelő középvezetési hálózatról biztosítható. A tervezett új beépítés villamos energia igénye nem jelentős, valószínűleg a meglévő középvezetési hálózat továbbépítésével és új transzformátorok telepítésével nem jár.

A rendszer üzemelési biztonsága, üzemszerű és üzemszavaras terhelhetősége gyűrűs hálózatok kialakításával, vonalak indításával, fejlesztésével, átkötésével növelhető.

Csólóospálos település belterülete vezetékus gázzal ellátott, területén kiépített emelt nyomású (kis/középnomású (3 bar) elosztóhálózat van. A települési gázhálózat üzemeltetője a Gázopszer Kft. Kistelek. Intézményenként és lakásenként házi nyomásszabályozók találhatóak.

A tervezett belterületi és külterületi fejlesztések ellátására a szükséges kapacitás rendelkezésre áll.

Hírközlés:

A községben a telefonhálózat kiépült, részben légekábel, részben földkábel hálózattal. A tervezett bővítések biztosíthatóak.

A T-mobile, Pannon és Vodafone rendszereknek bázisállomása van a körzetben. Ezek a rendszerek biztonsági övezetet nem igényelnek.

Közlekedés, szállítás:

Csölyospálos az országos közúthálózathoz az 5405 jelű Kiskunmajsa-Szeged összekötőúton keresztül csatlakozik, melyek két nyomvonalon biztosítják a kapcsolatot a szomszédos településekkel és körzetközpontokkal.

Csölyospálos úthálózata a bővítés jelegének megfelelően szabályozott vonalvezetésű, és változó szabályozási szélességű utcákból áll. A település fejlődése során az új lakóterületeken szabályozott úthálózati rendszer alakult ki.

A közutakat használó tömegközlekedést a VOLÁN vállalatok helyközi és távolsági járatai bonyolítják le. A község helyi autóbusz járatokkal nem rendelkezik, jelenleg csak az átmenő forgalmú autóbuszok biztosítják az ellátottságot.

ZAJ- ÉS REZGÉSTERHELÉS

Zaj- és rezgésvédelmi szempontból a terület beépítésével, használatával és az ott alkalmazható technológiák üzemeltetésével kapcsolatban a 8/2002. (III. 22.) KÖM-FÜM együttes rendelet előírásai veendőek figyelembe. A zaj- és rezgésvédelmi követelményeket a területrendezési tervekben érvényre kell juttatni. A környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól, illetőleg rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymáshoz viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladja meg a megengedett zaj-, illetőleg rezgésterhelési határértékeket.

Egyének és vállalkozások - működésük során - csak a védendő létesítményekre előírt határértéket meg nem haladó zaj- és rezgésterhelést okozhatnak. A már meglévő üzemi zaj- és rezgésforrások környezetében beépítésre kerülő területek esetében a 8/2002. (III. 22.) KÖM-FÜM együttes rendelet határértékei kell teljesüljenek.

A lakóterületeket, a beépítetlen külterületi mezőgazdasági területeket zajvédelmi szempontból a „*Lakóterület fiktívias. kertvárosiak beépítéssel*” területi osztályba sorolhatjuk.

Az ipari-, kereskedelmi-, szolgáltató- és gazdasági területek zajvédelmi szempontból generálisan a „*Gazdasági terület és különleges terület*” területi kategóriába sorolandók.

Belterületen, lakóterülettel határos kereskedelmi és szolgáltató terület céljára a szigorúbb „*Lakóterület, vegyes terület*” kategóriába sorolást célszerű alkalmazni.

A településen előforduló zajhatások közül az alábbi zajforrások jelentkezhetnek: üzemi létesítményektől, közlekedésből származó, építési zajkibocsátás, valamint szórakoztató, kulturális és sportlétesítmények eseti zajkibocsátása. Utóbbiak nem okoznak tartós zajszennyezést, de az időszakos és lokális terhelést figyelni kell. Az önkormányzat képviselője szerint kifogásolható intenzitásban a felsoroltak egyike sem fordul elő, eddig érdemi lakossági panasz nem volt. Panasz vagy közérdekű bejelentés esetén az okozott zajforrás ellenőrzése érdekében műszeres zajszint mérés, zajvizsgálat rendelhető el, amelyet a vonatkozó MSZ 18150/1 előírásai szerint kell végezni. Ha a határérték

túllépés megállapítható a zajvizsgálat költségeit az okozó viseli és határérték betartását biztosító műszaki, vagy egyéb intézkedésekre kell kötelezni.

Üzemi zaj:

Az üzemi létesítményekből származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken a rendelet 1. számú melléklete alapján határozhatók meg.

Zajterhelés szempontjából jelentős ipari és mezőgazdasági üzemek Csőlyospálos közigazgatási területén belül nem találhatók, így a terület üzemektől származó zaj szempontjából nem terhelt.

A lakókörnyezetben települt üzemi létesítmények (bollok) kisebb, és lokális jellegű problémák forrásai. Az ATIKÖFB adatszolgáltatása szerint lakossági panasz nem érkezett.

A település egész területén és a területi funkciók határain az üzemi létesítményekben folytatott tevékenységekből származó zaj- és rezgésterhelési határérték túllépés nem várható.

Közlekedési zaj:

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékeit a zajtól védendő területeken a rendelet 3. számú melléklete alapján 65/55 dB (nappal/éjjel).

Az igazgatási területet ÉNy-DK-i irányban átszelő 5405. jelű Kiskunmajsa-Szegedi út közlekedési eredetű zajterhelését a rendelkezésre álló forgalmi adatok alapján az Új 2-1.302:2000. sz. úttípi műszaki előírás szerint számított eredmény az alábbi:

Számítás alapján az alábbi eredményeket kapjuk:

	Megengedett egyenértékű A-hangnyomásszint	5405 jelű út várható egyenértékű A-hangnyomásszint
Nappal	65	65
Éjjel	55	57

Az 5405 jelű közút belterületi szakaszai mellett meglévő lakó- és intézményépületek találhatóak, általában előkert nélkül a beépítési vonalra épített épületekkel. Az út ezen szakaszain határértéket meghaladó eredmények számíthatóak, így ezen szakaszon a zajcsökkentés érdekében passzív zajvédelmi intézkedések szükségesek.

A település forgalmát, elsősorban a helyi lakosok forgalma adja. A belterületi meglévő és tervezett önkormányzati lakóutakon a közlekedés esekély, így zajhatárérték túllépés a jövőben sem várható.

Csőlyospálos belterületét vasútvonal nem érinti, így ebből adódó zajterheléssel nem kell számolni.

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

Szilárd hulladék elhelyezése:

A települési szilárd hulladék összegyűjtését, szállítását, elhelyezését, valamint a szilárd

hulladéklerakó kezelését a Homokhátsági Hulladékgazdálkodási Kft. végzi.
A helyi hulladéklerakó rekultivációjára 2009. évben került sor.

Folyékony hulladék elhelyezés:

Csölyospálos község folyékony kommunális hulladékellhelyező telepe a Felügyelőség 2530-2/2003. számú határozata értelmében bezárásra került.

Az önkormányzat a település területén keletkezett szennyvíz elszállítására Palyi Jenő kiskunmajsai vállalkozóval kötött szerződést, aki a szippantott szennyvizet a kiskunmajsai szennyvíztisztító telepre szállítja.

A település belterületén, két helyen kerültek sor hulladékgyűjtő sziget kialakítására, melyek három frakciósak. A hulladékgyűjtő szigetek segítségével, a lakosság szelektíven tudja gyűjteni a papírt, műanyagot és üveget.

Ipari termelési hulladékok a településen jelenleg elhanyagolható mennyiségben keletkeznek. A tervezett kereskedelmi és szolgáltató területekre ennek megtartása érdekében a hulladékszegény és lajlagosan kevesebb alapanyagot felhasználó technológiák telepítését, illetve esetleg az újrahasznosítás, újrafeldolgozás arányának növelését kell szorgalmazni.

Ipari veszélyes hulladék a térségben nem keletkezik.

A mezőgazdasági üzemek ellenére a mezőgazdasági hulladékok mennyisége sem jelentős a területen.

A közigazgatási területen dögműt, dögtér nincs, az állati hullák eliminálása üzemi szinten történik. A tetemek megsemmisítő helyre történő szállítását egyedi megrendelésre, vagy időszakos rendszerességgel az ATEV végzi.

Közösségi dögműtároló kijelölésének szükségessége egyelőre nem merült fel. Jelentkező igény esetén a konténeres dögműtároló területet a hatályos jogszabályoknak megfelelően kell kialakítani.

Építési-bontási törmelék lerakó kijelölésének szükségossége felmerült, de a megfelelő hely keresése még folyamatban van.

Inert hulladék lerakó létesítése, üzemeltetése, majd lezárása és utógondozása a 22/2001. (X. 10.) KÖM rendelet előírásainak betartásával történhet.

A lakosság tudatformálása

A helyi lakosság környezethez való viszonya nem csupán a társadalmi és családi háttér függvénye, de befolyásolja a közösségi lét, illetve a települési és megyei önkormányzat környezeti stratégiája. Érdemes tehát részletesen megvizsgálni a lakossági véleményeket, illetve a társadalmi kezdeményezések célját és folyamatát. Ezzel képet kaphatunk arról, hogyan érdemes egy adott közösségben tájékoztató-tudatformáló stratégiánkat alakítani. Ebben nem csupán a gyerek- és fiatalkori nevelés tartozik bele, hanem a közvetett, felnőttekre ható tudatformáló tevékenység is. Ez utóbbiak része a környezetvédelem területén kifejtett civil aktivitás indirekt hatása is. Az általuk felmerülő igényekre válaszképpen fontosshá vált, hogy nemcsak az egyén vagy a család szintjén, hanem a társadalom magasabb szintjein is megfogalmazódjon a mindennapi, rövid és hosszú távon tapasztalható környezeti gondokra való odafigyelés gondolata. Erre nem csupán környezetvédelmi szabályok, intézkedések bevezetésével van szükség, hanem folyamatos, tudatos szemléletformáló tevékenységgel is.

A város kiemelten figyelmet szentel a környezeti nevelés hatékonyságának növelésére, nemcsak a gyermekek esetében, hanem a lakosság környezeti tudatosság széleskörű elsajátítása érdekében is.

A Szeretem Csölyospálost mozgalom rendszeresen szervez szemégyűjtési akciókat a település útjainak (elsősorban a Szeged-Kiskunmajsa út) mentén. Az állami közútkézelő által szervezett szemégyűjtési akcióhoz is csatlakozik az önkormányzat, közmunkások és az iskolások bevonásával.

Óvodások és bölcsődések környezet-tudatosságra nevelése:

Az óvoda a TÁMOP 3.1.4. pályázat keretében valósítja meg a kompetencia alapú nevelés bevezetését, amelynek megvalósítása során egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a környezeti nevelésnek.

A napi foglalkozások anyagába a pedagógusok beépítik a környezettudatos nevelést. Például mesélnek a gyerekeknek a szemégyűjtés fontosságáról, a környezetvédelmi szempontból neves napok megtartásán.

Iskolások környezet-tudatosságra nevelése:

Az iskolások környezet-tudatosságra nevelése céljából az intézményben környezeti nevelési programot határoznak meg minden tanévre.

A 2009/2010 tanévre a az iskola környezeti nevelési programja:

Időpont	Teles napok	Cél	Feladat	Felelős
Október 21.	Földünkért Világnap	Az egészség és a környezet komplexitásának tudatosítása	Plakát készítés pályázat alapján. Téma: Víz az élet	Czifrik Ágnes
November 25.	Magyar Madártani Hírlap Napja	A tanulók ismerjék meg környezetüket, lássák az értékeket, problémákat!	Darules-Túra a szegedi Fehértónál	Geráné
December 22.	Karácsony	Legyenek a tanulók környezettük, szülőföldjük védelmezői!	Közös kenyér- kiállítás az iskola udvarára	Geráné Takarító néni
Március 22.	Víz Világnapja	Takarékoskodás a vízzel Lássák az értékeket, problémákat!	"Víz az élet" vetélkedő Irodalmi pályázat- A víz és az ember Erdő iskola a 5-6.osztályunk	Provincsné Csoma Tünde Geráné Á.Fürös Ildosné
Április		Tanfolyami kapcsolatok erősítése		Geráné Máté Sándor
Április 22.	Föld Napja	Aktív, eszelekvő környezetvédelem	" ZÖLD NAP"- mindenki öltöztetében legyen zöld! Osztályonként virág az udvarra	osztályfőnökök
Április 7.	Egészségügyi Világnap	Egészségmegőrzés, a figyelem felhívása az egészséges életmódra	Egészségnap PROJEKT	Geráné Czifrik Ágnes osztályfőnök
Június		Legyenek a tanulók környezettük, szülőföldjük védelmezői!	Fallterés	8-os osztályfőnök
Folyamatos		Környezettudatos nevelés	Használt elemgyűjtés	Geráné
Folyamatos		Az egészség és a környezet komplexitásának tudatosítása	Víz az élet cikksorozat az iskolai újságban	Czifrik Ágnes Pápai Imre
Folyamatos		Önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése; Versenyekre való felkészülés	"Zöld hírek" az iskolarádióban a Természethívár című lap alapján	Á.Fürös Ildosné Geráné DÓK
Folyamatos		Környezetünkért felelős magatartás kialakítása	Akvárium rendbentartása, halak etetése	Geráné, 7.osztály 4. osztály
Folyamatos		A szemét mennyiségének csökkentése	Műanyag palackok zsugorítása	osztályfőnököl,

Problémakataszter

A KÖRNYEZETI ELEMEK PROBLÉMÁI

A levegő állapota:

- közlekedés okozta légszennyezés
- szántóföldi kiporlásból eredő por-szennyezés
- az allergén gyomfélék elterjedése
- a fosszilis energiahordozók égéstermékai

Vízgazdálkodás:

- belvizi elöntések (mezőgazdasági és lakóterületeken)
- a felszíni és felszín alatti vizek minőségének romlása
- a homokháti területek vízpótlása
- a rendelkezésre álló vízkészlet pazarló használata
- a települések talajvízhozójának elszennyeződése

Talaj és Földvédelem:

- a földhasználati strukturális problémái (tulajdonviszonyok, hasznosíthatóság, kényelmek)
- defláció (természesökkenés, por-szennyezés)
- a talajok tápanyag-ellátási anomáliái
- a helytelen művelésből adódó vízgazdálkodási gondok
- ismert és felderítetlen felszínkárosodások

A természeti értékek védelme:

- a biodiverzitás csökkenése
- a természetközeli erdő- és gyepterületek visszaszorulása, kedvezőtlen állapota
- a természeti értékek védelmének állandó konfliktushelyzetei
- vadgazdálkodási nehézségek
- a táji diverzitás csökkenése
- a zöldfolyosó-hálózat integrációjának hiánya
- az egyedi tájértékek karaszterezésének hiánya

Települési és épített környezet:

- települési környezetvédelmi programok hiánya
- az alföldi települések hagyományos városképének megváltozása
- az úthálózat fejlesztési és karbantartási problémái
- a környezetkimélő infrastruktúra hiányosságai
- a tanyák, tájra jellemző szóróvány épületek pusztulása
- a műemlékek állagának romlása
- a települési zöldterületi ellátottság alacsony volta
- a helyi értékek védelmének kialakulatlansága
- átmenő forgalom által okozott zajártalom
- a hatóságok erénytelensége, a helyi szabályozás bizonytalanságai

Hulladékok, szennyvíz:

- a még nem rekultivált hulladéklerakók környezeti kockázatai
- a szennyvíz elhelyezésének környezetterhelése

Társadalmi tudatformálás:

- a környezeti tudat formálásának megkésettisége az oktatásban
- a környezettudatosság hiányosságai
- a környezeti párbeszéd, tájékozottság alacsony színvonala
- a környezetmarketing hiánya
- a környezeti problémákhoz értő szakemberek hiánya a döntés-előkészítésben

Sajátos problémák:

- a szénhidrogén kutatásának, kitermelésének és feldolgozásának környezeti kockázatai
- korábbi gazdasági tevékenységek elhítkolt vagy nem ismert káros környezeti hatásai

Integrált területi környezeti információs rendszer:

- a területi környezeti információs rendszer hiánya
- a területi környezeti értékelés hiánya

Az egyes környezetvédelmi feladatok ellátásával kapcsolatos helyi teendők

8. Települési környezet tisztasága

A közvetlen települési környezet képezi az ember mindennapi életterét. A települési közterületek (utak, járdák, parkok állapota) rendezettség, tisztasága, a megfelelő növényzet - elsősorban őshonos, tájba illő fajok felhasználásával - nagymértékben javíthatja az ott élők közérzetét. A tisztaság és a növényzet számottevően növeli az ingatlanok értékét is.

A növényzetnek komoly szerepe van a káros környezeti hatások, a portterhelés a gáz állapotú szennyező anyagok és a zaj csökkentésében.

Cél: Kevesebb környezeti stresszhatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- Önkormányzatnak felül kell vizsgálni a rendeletben szabályozott közterületek tisztántartásának rendjét, rögzíteni mind a lakók, mind az önkormányzat kötelezettségét.
- A település központjában két darab kommunális hulladékgyűjtő került kihelyezésre, további szemégyűjtők kihelyezéséről és folyamatos fenntartásáról gondoskodni kell. A kihelyezésnél és pótlásnál figyelembe kell venni a jelentkező lakossági igényeket. Fazzel a forgalmas közterületeken képződő hulladék kultúrált gyűjtése és elszállítása megoldható.
- A téli hónapokban, a hó eltakarítást, és siklalanítást mind a közutakon, mind járdákon minél szélesebb körben ki kell bővíteni a település külterületeit is figyelembe véve. A környezetünk védelme érdekében ahol lehet minimalizálni kell a sózást. Sózás helyett más környezettel szemben inert anyagokat kell alkalmazni (homok, fűrészpör stb.).

9. Csapadékvíz elvezetés

- A településen a csapadékvíz elvezetése szikkasztóárkokba történik. Az árkok karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodni kell.
- A csapadékvíz elvezető rendszer burkolásának I. üteme elkészült 2010-ben (Katonai J. u., Arany J. u., Móra F. u., Kossuth u. egy része, Korona u., Táncsics u., Ady u.)
- Az újonnan létesítendő, illetve a felújítandó utak tervezésekor ki kell térni a csapadékvíz elvezetésére is, és a kivitelezés során csak olyan utépitést hajthatnak végre, amelyben a csapadékvíz elvezető rendszert megnyugtatóan tudják kiépíteni.
- Csapadékvíz elvezető árokba szennyvizet, vagy állattartás hulladékait tartalmazó szennyvizet még előtisztítás után sem szabad bevezetni.

10. Kommunális szennyvízkezelés, gyűjtés, elvezetés, tisztítás

- A településen jelentősen keletkező szippantott szennyvizet Pulyi Jenő kiskunmajsai vállalkozó szállítja el a kiskunmajsai szennyvíztisztító telepre.
- A kommunális folyékony hulladék megfelelő kezelésének érdekében a település szennyvízesatorna-hálózat kiépítése szükséges, melyet a területrendezési tervvel összhangban a kiskunmajsai szennyvíztisztító telepre szükséges elvezetni.
- A vízműutak védőterületein belül indokolt a 123/1997 (VII.18.) Kormányrendelet előírásai alapján a házi kommunális szennyvizek gyűjtését zárt gyűjtéssel megoldani.
- A szennyvízesatorna-hálózat kiépüléséig a szikkasztásos szennyvízelhelyezés fokozatos kiváltása vízzáró gyűjtőmedencékre.
- A külterületi tanyás térségekben, ahol a csatornázottsággal nagy távlatokban sem lehet számolni a zárt szennyvízgyűjtő, illetve már létező házi szennyvízkezelés elősegítése jöhet számításba.
- A szikkasztórendszerű tárolók új építésű épületek esetén nem engedélyezhető, helyette zárt tároló építése szükséges, melyek vízzáróságát a jövőben szigorúan meg kell követelni.

11. Kommunális hulladékkezelés

Alapvető cél a hulladékok mennyiségének csökkentése, az az általuk okozott szennyezések kiküszöbölése. Adatszűrés a lakossági, ipari, mezőgazdasági veszélyes és nem veszélyes hulladékok keletkező mennyiségéről. Hulladékgazdálkodási útrétegekben megvalósított feladatok elvégzése. Szemléltetőműködés.

A hulladékgazdálkodás nem képzelhető el megfelelő műszaki vélettséggel rendelkező, megfelelő környezeti feltételek közé telepített hulladékgazdálkodási létesítmények nélkül. Ehhez elengedhetetlen a regionális kezdeményezés és koordináció mellett létrejövő településcsoportok (társulások) létrehozása, amelyek hulladékgyűjtés és ártalmatlanítás szempontjából összetartoznak. Egy ilyen rendszer jelentősen növeli a munka hatékonyságát, javítja a hulladékgazdálkodási, illetve hulladékkezelési feladatok komplex és hatékony megoldását. Ennek megvalósítása érdekében ISPA pályázat került kidolgozásra, amely 84 település hulladékgazdálkodását hivatott megoldani. A Kiskunhalasom üzemelő Regionális Hulladékkezelő Központ indulásával a települési hulladéklerakó üzemeltetése megszűnt, rekultivációja 2009.-ben megtörtént.

Közterületen két helyen hoztak létre hulladékgyűjtő szigeteket, amelyek a szelektív gyűjtéssel a lerakandó hulladékok mennyiségét csökkentik, ezáltal a lerakó élettartamát növelik.

Feladat:

- Az illegális szemétkerakó-, és szennyező anyag üritési helyek felszámolása a tevékenység tiltásának táblával jelölése. A tevékenység gyors és hatékony végrehajtása érdekében igénybe kell venni a közhasznú munkásokat – megfelelő szerszámokkal.

szállító járművel ellátva – a szükséges irányítás mellett. Ezt a tevékenységet nem kampányszerűen, hanem folyamatosan szükséges végezni, mert az illegálisan lerakott kisebb mennyiségű hulladék az esetek jelentős számában nagyobb hulladéklerakások megjelenését generálja.

- A termékdíjas hulladékok teljes körűre kiterjedő szelektív hulladékgyűjtési rendszer kidolgozása és megvalósítása, csatlakozás a dél-alföldi rendszergazdához.
- A háztartási hulladékban lévő veszélyes hulladékok szelektív gyűjtési rendszerünk teljes körű kiterjesztése. Főleg akkumulátor, gumiabroncs, háztartási gépek gyűjtése évente egy alkalommal történik az önkormányzat szervezésében.
- Az építési és bontási hulladékok illegális lerakásának megelőzése, legálisan működő lerakó kijelölése.
- A lakosságnál komposztálásra alkalmas edényzet kihelyezése a háztartási hulladékban jelenlévő szerves anyag mennyiség csökkentése céljából.
- Felvilágosító-tudatformáló tevékenység a lakosság körében a hulladékmennyiség csökkentése, a szelektív gyűjtés szabályainak közös kialakítása és betartása érdekében.

12. Lakossági és közszolgáltatási (vendéglátás, település-üzemeltetés, kiskereskedelem) eredetű zaj-, rezgés és légszennyezés elleni védelem

5.1. Zaj és rezgés elleni védelem

A környezet általános védelméről szóló 1995 évi LIII. törvény 31. § szerint a zaj és rezgés elleni védelem keretében műszaki, szervezési módszerekkel kell megoldani:

- a zaj- és rezgésforrások zajkibocsátásának, illetve rezgésgerjesztésének csökkentését,
- a zaj- és rezgésterhelés növekedésének mérséklését vagy megakadályozását,
- a tartósan határérték feletti terhelte környezet utólagos védelmét, valamint,
- a passzív akusztikai védelmet (intézkedési terv kidolgozása során) a tervezett fejlesztések és terület felhasználások zajvédelmi szempontú vizsgálata során.

Cél: A lakosság egészségvédelme, a településen pihenést, kikapcsolódást kereső vendégek nyugalma érdekében a környezeti zajok elfogadható szintre mérséklése.

Feladat:

- A meglévő zaj és rezgés források feltárása, pontos nyilvántartása, zajkibocsátási határérték megállapítása, a meglévő problémát okozó zajforrások kibocsátásának csökkentése, korlátozása, település zajterképének elkészítése.
- Zaj- és rezgés elleni védelem bármely zajt kibocsátó létesítmény csak abban az esetben üzemeltethető, vagy építhető, illetve bármely tevékenység csak abban az esetben folytatható, ha az általa kibocsátott zaj mértéke a környezetben a vonatkozó rendelet szerinti határértéket nem haladja meg.
- A gazdasági területi és lakóterületi funkció megengedett zajterhelési határérték eltérése 10 dB. A zajhatás csillapítása érdekében a gazdasági terület határára belül

egy 20 m széles, háromszintű, vegyes fajú, örökzöldeket is tartalmazó zajvédő cserje- és erdőszávot javasolt telepíteni. A gazdasági területek körüli mezőgazdasági területek ne legyenek beépíthetők.

- Zajkihocsátással járó tevékenység (üzemlétesítés, felújítás, üzembe helyezés, építés) megkezdése előtt a területileg illetékes felügyelőségtől zajkihocsátási (emissziós) halárérték megállapítását kell kérni és annak betartásáról gondoskodni kell.
- A közút zajcsökkentése passzív zajvédelmi intézkedésekkel érhető el (növénytelepítés, az út felőli védendő épületek nyílászáróinak zajvédő üvegezése).

5.2. Levegőtisztaság-védelem

Az utóbbi két évszázadban a földön a levegő összetétele jelentősen megváltozott, ugyanis egyes légköri nyomgázok és aeroszol részecskék légköri mennyisége világszerte rohamosan emelkedik. Az emberiség létfeltételét is veszélyeztető következmények elkerülése csak nemzetközi összefogással lehetséges, amelyben Magyarországnak és a településnek is az arányos felelősség elve alapján kell szerepet vállalnia.

Az éghajlatváltozás kockázata csak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével lehetséges megelőzni. E gázok kibocsátása az energiatermelés, a közlekedés, egyes ipari tevékenységek és az intenzív mezőgazdasági termelés rovására írható, így a légkör védelme végső soron a nemzetgazdaságokat átszövő energetikai, közlekedési infrastruktúra, illetve a termelési-termesztési rendszerek fenntarthatóbb fejlesztését jelenti.

A globális folyamatok mellett helyi szinten nem az üvegházhatású gázok, hanem az emberi egészséget, az ökológiai rendszert és az épített környezetet is fenyegető légszennyező anyagok okoznak komoly gondokat. Ezek forrásai szintén az energetikai és más iparágak, a mezőgazdaság, a közlekedés, a szolgáltató ágazat, a lakossági fűtés – tehát antropogén eredetűek. Olykor a természet maga is nagymértékben hozzájárul a légszennyezéshez (vulkán kitörés, aszály, hévízforrások, stb.). A légszennyezők e csoportjának hatása általában jóval gyorsabban érzékelhető (napok, hetek, súlyos esetekben percek alatt), mint az üvegház hatású gázok esetében.

A légszennyező anyagok szilárd (por, korom, pernye), gáz (kéndioxid, nitrogén oxidok, kénhidrogén, ammónia, szénmonoxid, metán, alacsony forráspontú szerves anyagok) és gőz (üzemanyag gőzök, közepes és magas forráspontú szerves anyagok) lehetnek. A szilárd légszennyezőkhöz gyakran kötődnek az egészségre különösen káros szerves mikroszennyezők (policiklikus aromás vegyületek, dioxinok, oldószer-gőzök, stb.). Ezen anyagok egy része a légkörben rövid élettartamú, így csak a kibocsátási pont szűkebb környezetében (néhány 100 m – néhány km) van jelentős hatásuk. Ugyanakkor egyes anyagok (pl. savas oxidok) regionális, mások (freonok, perzisztens szerves vegyületek) globális szinten is kifejlik káros hatásukat.

A települési környezetvédelmi programban nagy figyelmet kell fordítani a légszennyezők e csoportjába tartozó anyagok csökkentésére is, mivel ezek lokálisan és rövidtávon hatnak mind a lakosság egészségi állapotára, mind pedig az élővilágra és az épített környezetre.

A településen az ipar relatív kisebb jelentőségű, így környezetterhelő tevékenység a közlekedés. A forgalom jelenleg rendszerint műszaki védelem nélkül érkezik a településre, a gyakorlatilag a járművezetők belátásán múlik a sebességcsökkentés. A közúti közlekedési kibocsátások alakulásában három tényező játszik fontos szerepet: az üzemanyag és a gépjármű-állomány minősége, valamint a gépjárműhasználat mennyisége.

Cél: A jó levegőminőség fenntartása, a település környezeti levegőminőségének javítása, különösen a NO_x , SO_2 , és az ülepedő porszennyezés vonatkozásában.

- A falu állandó növényborítottsággal nem bíró homokos textúrájú területein rendszeresen telepített erdősávokkal mérsékelni kell a szél okozta talajpusztulást (defláció) mértékét és a tulajdonosok művelési kötelezettségének fokozott mértékű ellenőrzésével a parlagterületek részarányát csökkenteni szükséges.
- A település belterületén lévő rendszeresen kezelt zöldfelület, park, virágágyás talaja megfelelő morzsás szerkezetű, de szerves anyagpótlásuk a változókéony időjárás miatt folyamatosan szükséges.
- Játsszótér vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani, vagy valós igény esetén kiépített portmentesített utat, parkolót kell létesíteni.
- Jelentős porszennyező források a faluban a burkolt útelemek és a járdák, illetve kerítés közötti növényzet nélküli területek, tisztátalan járdák. Ezek rendben tartása érdekében érvényt kell szerezni az ingatlan tulajdonosok, használók ez irányú kötelezettségeire vonatkozó előírásainak, és kezdeményezni kell a növényzet nélküli felületek gyepesítését.
- A közterületeken tárolt építési- és bontási anyagokat (homok, folyami sóder, bontási törmelék, stb.) takarással kell ellátni a porszóródás megakadályozása érdekében. A takarás alkalmazását a közterület-használati engedélyben kell előírni.
- A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a virágzás előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek lástítása és a fafajta váltás során a légszennyezés szempontjából kedvezőtlen hatású fafajok (nyárfa, nyírfa, platán) telepítését kerülni kell.
- A települési zöldfelületek mennyiségét és minőségi állapotát továbbra is fejleszteni szükséges.
- Rendeletben kell szabályozni, hogy a fűtési időny alatt a lakosság mely anyagokat használhatja fel fűtési célokra és melyeket nem. Tízvel a veszélyes anyagok égetését (pl. gumi, műanyag, stb.) kívánjuk megátolni, és visszaszorítani.
- Megújuló energiaforrásokra való átrérés ösztönzése.
- Fosszilis energiahordozók hatékonyabb átalakítása (kis fajlagos szennyezőanyag-kibocsátású, korszerű tüzelőberendezések alkalmazásának támogatása).

- A káros kibocsátás csökkentését eredményező építőipari, építészeti megoldások megvalósításának támogatása, ösztönzés (passzív napenergia hasznosítás, hőszigetelés).
- Az avarégetés káros hatásának, a komposztálás hasznosságának propagálása, illetve az avarégetés rendjének, tiltásának szabályozása önkormányzati rendelettel.

13. Helyi közlekedésszervezés

Az EU új közlekedésfejlesztési irányelve kimondja, hogy át kell gondolni a közlekedési infrastruktúrák rendszerét, és törekedni kell a meglévő hálózatokon, a meglévő feltételek javításával, környezetkímélő módon megoldani a gazdaság szállítási, és személyforgalmi igényét. Az utak vonatkozásában a szélességnél figyelembe kell venni a távlati közművesítést (vízvezeték, földkábel) a csapadékvíz-elvezetést.

Feladat:

- Meglévő útszakaszok, belterületi utak korszerűsítése, biztonságossá tétele és karbantartása.
- Új útszakaszok tervezése és építése a környezet- és természetvédelmi szempontok figyelembe vételével.
- A kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése és feltételeinek javítása.
- Az előírt sebesség betartását elősegítő műszaki megoldások kialakítása .
- A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdaék, gyalogátkelőhelyek létesítése).
- A közlekedés környezeti hatásait (szaj, por) mérséklő növényzet telepítése.

14. Ivóvíz ellátás

A víz alapvető, pótolhatatlan lételem minden élőlénynek. Az érintetlen vagy természetközeli állapotú tiszta felszíni vizek a biodiverzitás megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségűek. A víz természeti erőforrásként is értékes. A felszíni és felszínalatti vizeket magányi gazdasági tevékenységhez használják fel: turizmus, mezőgazdaság, ipar, bányászat és nem utolsósorban természetesen ezek az ivóvíz legfőbb forrásai. A víz megújuló természeti erőforrás, azonban a 3. Víz Világ Konferencián (Kiotó, 2003, március) is megfogalmazásra került az utóbbi évtizedek azon jelentős felismerése, hogy nem körültekintő használata és a globális igények szakadatlan növekedése (népességnövekedés a gazdasági növekedés, fogyasztás, „életszínvonal” növelés kényszerével párosulva) következtében az egészséges édesvíz hiánytól szenvedő lakosság aránya rohamosan emelkedik, a fenntarthatóságot veszélyeztetni, mitöbb, diplomáciai vagy akár fegyveres konfliktusok robbanhatnak ki a nem is oly távoli jövőben. Ennek

elkerülése, érdekegyeztetés, a vízkészletek takarékosabb felhasználása érdekében számos globális kezdeményezés indult, mint pl. a „Water for Peace” – Víz a Békéért – program.

Cél: Ivóvízhálózatok védelme, a vízminőség javítása, a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás megteremtése.

Feladat:

- Azokat a lakosokat, akik nem csatlakoztak még rá a hálózatra, meg kell győzni a rendszer előnyeiről.
- A vízminőségi előírások betartása miatt a vízműben további vízkezelés, technológiai korszerűsítés szükséges, ugyanis az újszabványoknak megfelelő vízminőség javítást a vízműnek 2009. december 25-ig nem sikerült megoldani.
Csőlyospálos csatlakozott a „Tiszta Víz” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társuláshoz. A társulás célja, hogy:
 - a tagok a Dél-alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Programjának II., beruházási szakaszát megvalósítsák,
 - ehhez a Magyar Köztársaság költségvetése és az Európai Unió által biztosított vissza nem térítendő támogatás lehívására jogosultságot szerezzenek,
 - majd a beruházást követő üzemeltetéssel egészséges ivóvizet biztosítsanak a résztvevő településeken.
 - A megvalósuló környezetvédelmi beruházás eredménye összességében:
 - az európai Unió 98/83-as számú EK irányelvben foglaltaknak megfelelő minőségű egészségesebb ivóvíz biztosítása a Társulás hatáskörébe tartozó lakosság számára;
 - az előkészítő szakaszban felmért állapotnál lényegesen jobb állapotú ivóvízhálózat.
- A kistak területén védlőterületek kijelölése szükséges a 123/1997. (VII.18.) Kormányrendelet alapján.

1.5. Energiagazdálkodás

Világszerte erős törekvés mutatkozik a megújuló energiahordozók hasznosítására, egyrészt a fosszilis energiahordozók felváltása, másrészt a környezeti kockázat csökkentése, harmadrészt pedig az energiaexport függőség csökkentése érdekében. A megújuló energiahordozók alkalmazása a terület- és gazdaságfejlesztés kiemelkedő fontosságú területe gazdasági, szociális és környezeti szempontból egyaránt. A hagyományos fosszilis energiahordozók (kőszén, kőolaj, földgáz) ára egyre inkább emelkedik és utóbbiak esetében a készletek kimerüléséhez közeledve hosszabb távon még erőteljesebben fog emelkedni, amivel a lakosság jelentős része képtelen lesz lépést tartani. Másrészt, a kőolaj és gázárak növekedése nyomást fog gyakorolni a kőszén felhasználás növelése irányában, amely a már ismert környezetvédelmi problémák (savas eső, pernye, stb.) ismételt súlyosbodásához vezet, amennyiben megfelelő alternatív energiahordozók fejlesztése nem történik meg. Az elkövetkező 1-2 évtized átmeneti állapotnak tekintendő, amikor a hagyományos energiahordozók közül a legkisebb szennyezést okozó földgáz használatát célszerű növelni.

- Csőlyospálos villamos energia ellátását a DÉMÁSZ Rt biztosítja. A rendszer üzemelését, fenntartását, karbantartását az Rt végzi az Önkormányzat közreműködésével.
- A közvilágítás céljából működtetett hálózat rekonstrukciójakor vagy új hálózatok kiépítésekor, a hagyományos izzók, lámpák lecserélésekor ünnepelni kell az energiatakarékos nátrium lámpák és kompakt fénycsővek alkalmazására, illetve ezzel egyidejűleg a lámpatestek egységsítesére.
- A gázenergia ellátás kapacitási és infrastrukturális oldalról megoldott. Ez által a településen mind a szilárd, mind a folyékony energiahordozók iránti igény minimális.
- A belterület gázenergia szempontjából ellátott. A külterületen előket ösztönözni kell megújuló energiaforrások használatára.
- Fenntartható fejlődés szempontjából nélkülözhetetlen az alternatív energiaforrások előtérbe kerülése a hagyományos energiahordozókkal szemben. Az alternatív energiák közül elsősorban a geotermikus energia, vagyis a termálvíz jöhet szóba. Másodsorban számításba jöhet még a mezőgazdaságból származó biomassa, illetve a hulladék kezelés során hasznosítható biogáz energia nyelés céljából.
- Energiahatékonysággal, megújuló, alternatív energiaforrások alkalmazásával összefüggő ismeretek népszerűsítése, terjesztése, az iskolai oktatásba történő beillesztése, kampányok, tanfolyamok szervezése, kiadványok szerkesztése.

16. Zöldterület gazdálkodás

Az épített környezet, azaz a település védelme, fenntarthatóvá, élhetőbbé tétele természetvédelmi, tájvédelmi, környezetegészségügyi és nem utolsósorban érzelmi-hangulati, mentális kérdés. Természetvédelmi kérdés abban a tekintetben, hogy hogyan illeszkedik az ökoszisztémába, mekkora térrészt foglal el és mekkorát használ fel. Tájvédelmi, tájesztétikai kérdés, hogy beleilleszkedik-e a tájszerkezetbe, vagy inkább további megbontását, feldarabolódását okozza. A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Cél: Kevesebb környezeti stresszhatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- A fák a zöldfelületi rendszer legfontosabb elemeit alkotják, és környezetvédelmi szempontból is domináns a szerepük.

- A fajösszetétel a Dél-alföldi klimatikus viszonyoknak többnyire megfelel. Problémát okoz az öregedő fák, az utcai gyümölcsfák magas aránya, valamint az elmúlt évtizedekben vezeték alá ültetett erős növéssű fák. Ez tervszerű és folyamatos latorleváltásokat tesz szükségessé a következő 20 évben, illetve ez a munka soha nem is ér véget.
- A település jól fásítottnak számít, azonban a fajok összetételét, arányát a következő években folyamatos munkával módosítani kell a megfelelő irányba (Egyes fajok arányának csökkentése, mások növelése, betegségekre érzékeny fajok elhagyása, gyümölcsfák tiltása).
- Fasor leváltásokhoz ős-, és tájbonos fafajok telepítése szükséges, melyek az alábbiak lehetnek:
 - Kocsányos tölgy
 - Molyhos tölgy
 - Gyertyán
 - Mezei juhar
 - Tutár juhar
 - Magyar kóris
 - Madárcseresznye
 - Fehér nyár
 - Szörke nyár
 - Rezgő nyár
 - Fehér fűz
 - Törékeny lűz
 - Egyéb fűzek
 - Kislevelű hárs
 - Közönséges nyír
 - Hamvas óger

Megjegyzés: a telepítendő fafajok kiválasztását célszerű egyeztetni a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékes szakemberével.

- A közterületek gondozása (legalább évente két-háromszori kaszálás, évenként nyelés), a település körül a legveszélyeztetettebb részekon (utak szélén, hulladéklerakásnak kitett területek, stb.) függelékül a terület jellegétől.
- Kertek, más ingatlanok tulajdonosainak kötelezése a gyommentesítésre.
- Az eltávolított biomassza szelektív gyűjtése, komposztálása.
- A fejlesztések során a faluban szegény területeket kell előnyben részesíteni.
- A zöldfelület fejlesztésében fokozott hangsúllyal szerepelnek a települési kis tercek, amelyek potenciálisan a településképre jellemző, csendes pihenőparkok kialakítását, fejlesztését teszik lehetővé.
- A lakosság bevonásával, a környezeti tudat erősítésével sikerülhet színvonalas fenntartást megvalósítani. A „Virágos Magyarországért” mozgalomban való részvétel, a helyi „Virágos faluért” mozgalom szervezése, a „Parlagfű tombola”, a lakossági fásítási akciók összességben előremutató és fenntartható zöldfelületet eredményeznek hosszú távon is.

- Magánházak előtti terület gyepesítése és védelme, szabályozni az ok nélküli gyep kiirtást.
- Fagazdálkodás, fakivágásokat szigorúbban ellenőrizni. A fakipusztulásokat meg kell vizsgálni.

17. Talaj és Földvédelem

A természeti erőforrások között, a környezetben sajátos helyet foglal el a termőföld, mert feltétlenül megújuló, korlátozottan rendelkezésre álló erőforrás, amelyen alapul a mezőgazdaság, az élelmiszertermelés. A talaj összetétele, fizikai szerkezete biztosítja a növények tápanyag és vízellátását. Az intenzív mezőgazdasági termelés megváltoztatja a talajok termékenységét, befolyásolja a szerkezetet, talajképződés és pusztulás folyamatait. A szántó- és más területeken, ahol talajművelést alkalmaznak, nincsen állandó növényborítás. A gyomnövények elterjedésének megakadályozására szöveg jöhető egyetlen környezetbarát lehetőség a folyamatos művelés. A gyomos területek mindinkább jellemző növényei az allergén hatásokról ismert parlagfű és a vadkender.

Cél: A talaj termőképességének helyreállítása a földvédelmet elősegítő területhasználattal megvalósításával.

Feladat:

- A privatizációs lehetőségek megnövekedtek a területen a tulajdonosok és a gazdálkodók számát. Egy korszerű szaktanácsadói rendszer kiépítésével, a gazdálkodók és az intézmények közötti gyors információcsere feltételrendszerének kialakításával (szakanyagok, pályázati lehetőségek, kedvezmények) mérsékelhető a nem megfelelő talajhasználatból adódó környeztkárosodás teherterheltségei.
- Törekedni kell a talaj- és termőföld megfelelő hasznosítására, művelésére, különös tekintettel az FVM támogatásokban szereplő célok megvalósítására.
- Területfejlesztés eszközeivel is elő kell segíteni, hogy a másodlagosan szikesedett, savanyodásra hajlamos, valamint a szél- és vízerózió által veszélyeztetett területek megfelelő védelmet kapjanak. A defláció sújtott területek csökkenthető mezővédő erdősávok telepítésével, s megfelelő láblásítási gyakorlat kidolgozásával.
- A talaj tápanyagtartalmának védelmében ki kell dolgozni és népszerűsíteni a terület talajaira adaptálható, a fenntartható, környezetkímélő tápanyag gazdálkodás elveit figyelembe vevő tápanyag gazdálkodási rendszert. Ismeretterjesztő anyagokkal elő kell segíteni a környezetkímélő termelési módok elterjedését.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a növényvédő szerek, műtrágyák alkalmazása során a megfelelő biztonsági előírások betartására (megfelelő tárolással, átrakodással a pontszerű szennyezések elkerülése)
- Támogatni kell a korszerű, környezetbarát biogazdálkodási formák elterjedését.

- Az elhagyott üzemi gyümölcs-szőlő ültetvényeken és a magántulajdonba került, de még nem művelt földeken nagy gond a gyomosodás (parlagfű). Ezek megszüntetése, legalább az időnkénti kaszálás elrendelése és ellenőrzése, szankcionálása sürgető feladat.
- A talaj és termőföld védelmi érdekében is támogatni kell azokat a kezdeményezéseket, amelyek megoldanak a települések hulladék elhelyezési, valamint szennyvíz-elhelyezési, tisztítási gondjait, csökkentve ezzel a talajszennyezettség mértékét.
- Az olaj és gázkitermelés során hátrahagyott iszapgödörök veszélyes anyagokat is tartalmaznak (három iszapgödörből kettő veszélyes anyagokat tartalmaz), ezért ezek felszámolása feltétlenül szükséges.
- A települési önkormányzatnak a település belterületére a földtani közeg és a felszín alatti víz további terhelésének megszüntetésére a jelen program keretében alprogramot kell kidolgozni, amelyet saját beruházással, szabályozással, illetve beruházások ösztönzésével valósít meg, illetve segíti elő.

18. A feltételezett rendkívüli környezetszennyezés (veszélyeztetés) elhárítása és környezetkárosodás csökkentése

Az 1999. évi LXXIV. törvény (un. „katasztrófa-törvény”) pontosan meghatározta a különböző szervezeteknek, a tételösöknek és az állampolgároknak a katasztrófák elleni védekezésben rájuk háruló feladatokat. Az ipari termelés, tevékenység különböző formában és mértékben veszélyezteti a környezetet. A lakosság komolytérzetének, biztonságának megteremtése, az információ, tájékoztatási lehetőségek korszerűsítésével valósítható meg.

A veszélyeztetések a keletkezés oka alapján három fő csoportra oszthatók:

- technikai (technológiában bekövetkező zavar, veszélyes anyag tárolása, kezelése)
- természeti (földrengés, tűz, vízbázisok elszennyeződése - ez utóbbi jellemzően inkább emberi hatásokra következik be)
- egyéb (terrorcselekmény, nukleáris veszélyeztetés, háborús veszélyeztetés).

Cél: Az állampolgárok és a környezet biztonságát garantáló gondálkodás és tennelés.

Feladat:

- Fel kell tární a meglévő kutakat, ezek utólagos engedélyeztetését le kell folytatni.
- Ellenőrizni, illetve figyelni kell a trágyaszarvas mezőgazdasági területen történő elhelyezését, annak figyelembe vételével, hogy ideiglenes trágyaszarvas mezőgazdasági tábla szélén legfeljebb 2 hónapig helyezhető el, illetve hogy a trágya kijuttatása december 1. és február 15. között tilos.
- A önkormányzatnak tájékozódnia kell és leltárt kell készítenie a település közigazgatási területén működő veszélyes technológiákról és a tárolt, szállított veszélyes anyagokról,

csak olyan tevékenységet engedélyezhet, amely megfelelő környezetbiztonsági garanciákkal rendelkezik.

19. Természetvédelem keretén belül állat- és növényvédelem, természeti értékeink megőrzése, megóvása

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján elkészíteti. Nemzeti Természetvédelmi Alaptervvel összhangban a természet megőrzése és védelme szervezett, törvényileg szabályozott, központiilag irányított és finanszírozott szakmai és hatósági tevékenység, de egyszersmind társadalmi, önkormányzati, állampolgári érdek és feladat is. Az Alapterv részletesen meghatározza az előrendő természetvédelmi célokat, célállapotokat és feladatokat a talajjal, a földtani-felszínalaktani értékekkel, a vízveszélyhelyekkel, a növényvilággal, az állatvilággal és a tájakkal összefüggésben, amelyek a fejezetbe is beépítésre kerültek.

Cél: A település természeti értékeinek és környezetének védelme, fenntartható használata. A település biológiailag gazdag élőhelyi mozaikosságuk, sokrétűségük miatt igen sérülékenyek, ezért megőrzésük érdekében speciális intézkedések sorozata szükséges. Fontos továbbá a település és környezete újainak fenntartható használata, a táj esztétikai értékeinek megőrzése.

Feladat:

- A település környékén még meglévő helyi értékek és veszélyeztetett ökoszisztémák számbavétele, védetté nyilvánítása fontos feladat az önkormányzat számára, ugyanis ezek a természeti értékek egyedülállóak, valamint pótolhatatlanok Csótyospálos és az ország számára egyaránt.
- Helyi védelemre érdemes egyedek feltérképezése és védetté nyilvánítása.
- A védett fák és fasorok egyedeinek lombja által fedett területen csak a legszükségesebb földmunkát szabad végezni, csak kézi földmunka alkalmazható.
- A védett egyedek lombját érintő légvezeték nem létesíthető.
- A védett egyedek csak gyógyíthatatlan megbetegedésük miatt vágathatók ki, ekkor megegyező fajtajú klónozott egyeddel pótolni kell őket.
- A tájvédelmi körzeteken átmenő utak mindegyik bejáratánál jelölni, hogy tájvédelmi körzet kezdődik. Megelőző hatását abban fejejt ki, hogy a szabálysértés elkövetője, nem hivatkozhat arra, hogy nem tudta, tájvédelmi körzethez érkezett.
- Környezet védelméről és a természet védelméről szóló törvények, mint keretszabályok alapján a Képviselő-testületnek a későbbiek során elfogadott a település egész területére vonatkozó – általános rendezési tervében kell szabályoznia a környezetgazdálkodással összefüggő valamennyi területet.
- Biztosítani kell a természetes élőhelyek, különösen a veszélyeztetett növény- és állatfajok természetes élőhelyeinek védelmét.

- A természetes területeket károsan érintő tevékenységeket fel kell tární, meg kell szüntetni.
- A település-, a területrendezés és fejlesztés, különösen a területfelhasználás, a telekkialakítása, az építés, a használat során kiemelt figyelmet kell fordítani a természeti értékek és rendszerek, a tájképi adottságok és az egyedi tájértékek megőrzésére.
- Biztosítani kell a jellegzetes (élő és élettelen) tájképi elemek fennmaradását.
- Az előforduló megbontott felszínek (az illegális lerakott hulladékok, erodált termőhelyek) rehabilitációjának, revitalizációjának – megvalósítása.

13. A lakosság és különös tekintettel az ifjúság környezet és természetvédelemmel kapcsolatos tudatformálása

Jelenleg a környezeti nevelés döntő színtere az oktatási intézmények, ám ahhoz, hogy sikeres legyen a program, a további színtereket kell kiterjeszteni az élet szinte minden területére, de különösen a családra, az oktatási és művelődési intézményekre, a civil szervezetekre, a hatóságokra, az önkormányzatra és a gazdaság szereplőire is.

Cél: A társadalom jelenlegi környezeti értékrendjének megváltoztatása, javítása.

Feladat:

- A település oktatási intézményeiben a Nemzeti Alaptantervvel összhangban sort kell keríteni a tudatformálásra, továbbá ösztönözze a város a legjobb eredményeket elérő intézményeket és ezen belül a gyerekeket. Ennek érdekében a város minden évben rendezzen az oktatási intézményei számára környezet- és természetvédelmi versenyt, illetve külön hirdessen versenyt hulladékgyűjtési akciókra.
- A település indítson helyi mozgalmakat és vegyen részt országos mozgalmakban (pl.: „Virágos Magyarországer” mozgalom, „Madarak ésük napja” stb.).
- A gazdálkodó szervezetek környezetkímélő tevékenységének elterjesztése, ösztönzése, kényszerítése a környezetkímélő termelésre.
- Óvodás, iskoláskorúak oktatása és a szülők bevonása (közös növényültetés, gondozás).
- Az önkormányzat, a lakosság és a civil szervezetek környezetvédelmi tevékenységének, együttműködésének elősegítése. Környezetvédelemmel kapcsolatos rendeletek folyamatos felülvizsgálata, azok betartatása. Települési környezetvédelmi információs rendszer kialakítása.

A program megvalósításában nagy szerep hárul a társadalom különböző szereplőire, kiemelten az önkormányzatra és a helyi közösségekre. A társadalmi szempontjából alapvető eljárás az információhoz való jog biztosítása, javítani kell az információhoz jutás lehetőségét (környezeti információs rendszer kiépítése). A társadalom tudatossága csak olyan

körülmények között növelhető, amelynél a valóságos helyzet ismertetése a normális állapot és ez nem lehet állandó mérlegelés tárgya. Értelmes célokért az emberek öntevékenyen is fel tudnak lépni, ugyanakkor bátér vagy más támogatás hiányában ezek a kezdeményezések általában elhalnak.

14. Az épített környezet védelme

A telepített szelvények, zöldfelület-rendszer arculata maiban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőségét.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közötti szükséges kapcsolatokat.

Cél: A településkép harmóniájának fokozott védelme.

Feladat:

- A veszélyeztetett lakások, lakóépületek állapotát fel kell mérni, és rendbehozatalához megfelelő stratégiát kell kidolgozni.
- Az esztétikai, történeti és hagyományos, faluközpontú szempontokat figyelembe vevő felújítási módszerek és programok megvalósítása a településkép kedvező befolyásolására.
- Térségi összefogással a turisztikai erőforrásainkat és vonzerőnket hasznosítani kell.
- A község teherbíró képességét (fizikai, gazdasági, ökológiai, pszichológiai) teljes mértékben ki kell használni, de nem szabad túllépni.
- A közcéli létesítmények és környezetük fenntartását, kultúrált kialakítását az üzemeltetőkkel közös programban kell összefoglalni, elkészíteni és megvalósítani.

A célok eléréséhez szükséges intézkedési program

I. Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok

1. A község jelentős nagyságú homokos területein tervszerűen telepített erdősávokkal mérsékelni kell a szél okozta talajpusztulás (defláció) mértékét és a tulajdonosok művelési kötelezettségének fokozott ellenőrzésével és hatósági intézkedéssel a parlagterületek részarányát csökkenteni szükséges.
2. A közterületen tárolt építési-bontási anyagokat takarással kell ellátni a perszóródás megakadályozása érdekében.
3. Figyelmet kell fordítani, hogy az állattartó gazdaságok a környezetvédelem szempontjából megfelelően kezelik a termelés során keletkezett mellékanyagok elhelyezését, hasznosítását.

4. Rendeletben kell szabályozni, hogy a fűtési idény alatt a lakosság mely anyagokat használhatja fel fűtési célokra és melyeket nem.
5. Az artézi kút vizének a lakossági fogyasztáson túl – hasznosítási lehetőségét vizsgálni kell.
6. Az artézi kút vizének akkreditált laboratórium általi vizsgálatát rendszeresen kell végeztetni és a lakosságot az eredményről értesíteni kell.
7. A közcélú létesítmények és környezetük fenntartására és kulturált kialakítására programot kell kidolgozni, és megvalósítani.
8. El kell készíteni a helyi védelemre méltó természeti értékeink állapot-felvételét, ennek alapján ki kell munkálni a területek kezelési és fenntartási szabályait.
9. A településre jellemző, még fennmaradt táji értékek védelmét, a településrendezési tervben érvényesíteni kell.
10. Az építési és bontási hulladékok illegális lerakásának megelőzésére a település törmeléklerakó helyét ki kell jelölni, közölni és ellenőrizni kell.
11. A környezetvédelmi ismeretek terjesztése érdekében az iskolai képzés segítésére ismeretterjesztő kiadvány terítése az általános iskola számára. Szakmai segítség biztosítása az oktatók részére.
Jelkes környezetvédelmi akciók (Föld Napja, stb.) keretében szervezett iskolai programok támogatása. A környezettudatos szemlélet, életmód fejlesztése.
12. A Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatok végrehajtásához egységes környezetvédelmi rendeletet kell alkotni, zöldfelület gazdálkodási tervet kell készíteni.

Határidő: folyamatos

Felelős: polgármester

II. Településüzemeltetési többletköltséggel járó feladatok

1. A község belterületén lévő számos, rendszeresen kezelt zöldfelület, virágágyás teljének felújítása, szerves anyag pótlása.
2. Szilárd burkolatú utak, tervek, parkolók rendszere takarítása, locsolása, az útszegély melletti földanyag csúti eltávolítása - a község teljes területén – a posztennyezés csökkentése érdekében.
3. A településen a csapadékvíz elvezetése szikkasztóárkokba történik, mely árkok karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodni kell.
4. A pollenzennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a növényzet virágzása előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek

lāsítása során légszennyezés szempontjából kerülni kell a kedvezőtlen hatású fafajok telepítését.

5. Felmérés készítése annak érdekében, hogy szükséges-e hulladékgyűjtő edényzet kihelyezése a nagyobb forgalmú, frekvenciált helyeken.
6. Polyékony hulladéklerakó monitoring rendszerünk üzemeltetése.
7. Az illegális személtirakó-, és szennyező anyag ürítési helyek felszámolása, a tevékenység tiltásának táblával jelölése.
8. A termékdíjas hulladékok teljes körűre kiterjedő szelektív hulladékgyűjtési rendszer kidolgozása és megvalósítása.
9. A háztartási hulladékban lévő veszélyes hulladékok szelektív gyűjtési rendszerünk teljes körű kiterjesztése.
10. Játszóter vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani.

Határidő: folyamatos

Megvalósítás: Az éves költségvetési lehetőségek függvényében.

Felelős: polgármester

III. Beruházási és fejlesztési forrásokat igénylő feladatok

1. Település szennyvízesatorna-rendszerének tervezése, engedélyeztetése.
2. A lakosságnál komposztálásra alkalmas edényzet kihelyezése a háztartási hulladékban jelenlévő szerves anyag mennyiség csökkentése céljából.
3. A települési utak burkolatának felújítása.
4. Önkormányzati intézmények épületeinck felújítása.
5. Közterületi parkolók kialakítása, kiépítése.
6. Az ivóvíz minőségünk feltűlvizsgálata, megfelelő kezelő rendszer tervezése.

Határidő: folyamatos

Megvalósítás: költségvetési lehetőségek mértékében

Felelős: polgármester

IV. Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok

1. A település folyékony hulladéklerakójának rekultivációja.
2. Települési szennyvízesetoma-rendszer megvalósítása.
3. Az ivóvíz minőségének javítására megfelelő kezelő rendszer kiépítése.

Határidő: folyamatosan vizsgálni kell a megvalósítás pályázati lehetőségeit és az egyéb külső forrásbiztosítás lehetséges módjait

Felelős: polgármester

A program pénzügyi igényei és a forrásbiztosítás lehetőségei:

A program megvalósításának pénzügyi igényei messze meghaladják az önkormányzat lehetőségeit. A legjelentősebbnek tekinthető fejlesztési igények több százmilliós beruházási eszköz igényeknek. Mindezek megvalósítása központi források igénybevétele nélkül lehetetlen. A központi források igénybevételenek előfeltételek, hogy a beruházások előkészítése saját erőből történjen, és ezzel megteremtődjön a pályázatok beadásának feltétele. A központi alapoknál erősödő gyakorlat, hogy egyre inkább csak a megvalósulás fázisában támogatnak beruházásokat.

Az Európai Unióban a környezetvédelmi infrastrukturális ellátottság fejlesztése jelentős prioritásokat élvez, így viszonylag magas központi támogatottság mellett valósíthatók meg a település hosszú távú igényeit kielégítő alapvető környezetvédelmi beruházások.

Környezetvédelmi program végrehajtása:

- A képviselő-testület
 - a) biztosítja a végrehajtás feltételeit
 - aa) személyi, szervezeti feltételek
(polgármesteri hivatal, bizottság, helyszíni bizottságok stb.)
 - ab) anyagi-dologi feltételek
(Környezetvédelmi alap, pályázatok, céltámogatások stb.)
 - b) figyelemmel kíséri a környezetvédelmi programban meghatározott feladatok megoldását
(évente egyszer testületi ülésén megértesíti a tapasztalatait; beszámolója a környezetvédelemmel foglalkozó bizottságot stb.)
 - c) a programban meghatározott feladatokat a helyi rendezési tervek jóváhagyása során, illetve más helyi testületi határozatok meghozatalánál - szükség esetén önkormányzati rendelet megalkotásával - kell végrehajtani.

A környezetvédelmet szolgáló egyéb önkormányzati intézkedések, tájékoztatás, nyilvánosság

1. A képviselő testület fontos feladatának tekinti a környezeti ismeretek terjesztését és fejlesztését (óvodai, iskolai nevelés, képzés, könyvkiadás). E célkitűzések megvalósulásai elsősorban szakmai tanácsadással, pályázat figyelemmel, sokszorosító

kapacitással támogatja. Lehetőségeihez mérten, anyagi támogatást nyújt a környezetvédelmi tárgyú helyi kiállítások megrendezéséhez, illetőleg pályázatok díjazásához.

2. Az önkormányzat a környezet védelme érdekében - a környezetvédelmi feladatok megoldásának minden szakaszában - együttműködik a területi állami szervekkel, a természetes személyekkel és civil szervezetekkel, valamint mindezek érdekvédelmi szervezeteivel, helyi és területi intézményekkel.
3. Az önkormányzat folyamatosan vizsgálja annak lehetőségét, hogy mely feladatokra hozhatók létre gazdaságosan - más önkormányzattal társulásban - közös környezetvédelmi beruházások, illetve a meglévő beruházások közös üzemeltetése, használatára együttműködés.
4. Az önkormányzat által a rendelkezésre álló tájékoztatási eszközökkel mindenkinek biztosítja azt a jogot, hogy megismerhesse a környezet állapotára vonatkozó tényeket, adatokat, így különösen a környezet állapotát, a környezet-szennyezettség mértékét, valamint a környezet emberi egészségre gyakorolt hatását.
5. Felülvizsgálja a környezetvédelmi rendeleteit, kezdeményezi azok módosításait, szükség szerint indítványozza a programban meghatározott feladatok végrehajtása érdekében egyes testületi határozatok, rendeletek meghozatalát.
6. Biztosítja a környezetvédelemmel kapcsolatos hatósági munka személyi és tárgyi feltételeinek megteremtését, folyamatos működését.
7. A képviselő-testület a programot szükség szerinti- de legalább két évente felülvizsgálja.

Prioritások felállítása

A község környezetvédelmi helyzete a mutatkozó negatívumok ellenére is az országos átlagnak megfelel. A település előtt álló teendőik közül ki kell emelni az alábbiakat, melyek sarokkövei a község környezetvédelmi programjának:

1. Fontos feladat a lakosság, ezen belül kiemelten a tanuló ifjúság környezet- és természetvédelmi ismereteinek fejlesztése.
2. Ivóvízbázis védelme érdekében a szennyvízszikkasztással történő elhelyezésének felszámolása, helyette zárt rendszerű szennyvíztárolók kiépítése.
3. A folyékony hulladéklerakó rekultivációja.
4. A községi szennyvízelvezető-hálózat megépítése.
5. A csatornázási projekttel egy nagyobb ütemű út-, járdaépítési, illetve felújítási programot lehet elindítani, mellyel párhuzamosan biztosítani szükséges a csapadékvíz elvezetést is.
6. A község belterületén lévő számos, rendszeresen kezelt zöldfelület, virágágyás talajának felújítása, szerves anyag pótlása.

7. Természeti értékek számbavétele, megóvása, fenntartása, helyreállítása.
8. A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást rendszeresen el kell végezni, illetve a környező parlagon hagyott területek gyommentesítését meg kell oldani.

„Előterjesztés”

2022. I. félévi munkaterv

Képviselő – Testületi ülések időpontja és napirendje.

Képviselő – testületi ülésre meghívást nyernek:

Képviselő testület tagjai, a Szervezeti és Működési Szabályzat 10.§-ben felsorolttak.

A polgármester minden ülésen tájékoztatást ad az előző ülést követően tett fontosabb intézkedésekről, megbeszélésekről.

2022. február hó

Együttes ülés

1. Csölyospálosi Községi Önkormányzati Hivatal 2021. évi költségvetésének módosítása
Előadó: dr. Szöginé dr. Lajkó Erika jegyző
2. Csölyospálosi Községi Önkormányzati Hivatal 2022. évi költségvetésének elfogadása
Előadó: dr. Szöginé dr. Lajkó Erika jegyző
3. Egyéb ügyek

2022. február hó

1. Csölyospálos Községi Önkormányzat 2021. évi költségvetéséről szóló rendeletének módosítása
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
2. Csölyospálos Községi Önkormányzat 2022. évi költségvetéséről szóló rendelet tervezete
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
3. Az önkormányzat saját bevételei, és adósságot keletkeztető ügyleteiből eredő fizetési kötelezettségei költségvetési évről követő három évre várható összege
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester

4. Az önkormányzat átmeneti gazdálkodásának időszakáról szóló beszámoló
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
5. A helyi közművelődésről szóló rendelet felülvizsgálata,
Előadó: dr. Szűginé dr. Lajkó Erika jegyző
6. Csólyospálosi Nyitnikék Óvoda és Mini Bölcsőde nyitva tartásának, beiratkozási rendjének meghatározása
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
7. Polgármester szabadság ütemezése
Előadó: dr. Szűginé dr. Lajkó Erika jegyző
8. Csólyospálos Község Önkormányzata és intézményei 2022. évi közbeszerzési tervének elfogadása
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
9. „Csólyospálos Kultúrájéért” díj adományozása.
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
10. Egyéb ügyek

2022. május hó

Együttes ülés:

1. Csólyospálosi Közös Önkormányzati Hivatal 2021. évi zárszámadása
Előadó: dr. Szűginé dr. Lajkó Erika jegyző
2. Beszámoló a Csólyospálosi Közös Önkormányzati Hivatal 2021. évi munkájáról
Előadó: dr. Szűginé dr. Lajkó Erika jegyző
3. Egyéb ügyek.

2022. május hó

1. Az önkormányzat 2021. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló rendelet megtárgyalása
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
2. Az önkormányzat 2022. évi költségvetéséről szóló rendelet módosítása
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
3. Éves belső ellenőrzési összefoglaló jelentés
Előadó: dr. Szűginé dr. Lajkó Erika jegyző

4. Gyermekjóléti munkáról szóló beszámoló
Előadó: dr. Szöginé dr. Lajkó Erika jegyző
5. Javaslatok kitüntetésre
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
6. Egyéb ügyek

2022. június hó

1. Az önkormányzat 2022. évi költségvetéséről szóló rendelet módosítása
Előadó: Ábrahám-Furus János polgármester
2. 2022. évi II. félévi munkaterv
3. Egyéb ügyek

Egyéb szervezési feladatok:

A képviselő – testület tagjai munkájának segítése érdekében a község hivatal dolgozói rendelkezésre állnak. A jegyző az önkormányzati feladatköröket érintő új jogszabályokról a képviselőket tájékoztatja azaz, hogy a jogszabályok megtekinthetők a hivatalban.

Csölyospálos, 2021. december 15.

dr. Szöginé dr. Lajkó Erika
jegyző

Záradék:

A munkatervet a képviselő-testület a/2021.(XII.20.) normatív határozatával jóváhagyta.

Csölyospálosi Közös Önkormányzati Hivatal
jegyzőjéről

Előterjesztés

a Képviselő-testület 2021. december 20-i ülésére

Tárgy: 2022. évi köztisztviselői illetményalap meghatározásáról szóló rendelet megalkotása

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 62. § (1) bekezdése a közszolgálati tisztviselőkre vonatkozó illetményalap mértékét 2022. évre 38 650 forintban határozza meg. Ez az illetményalap 2009. évtől változatlan, miközben a közszfőra több más területein – egészségügyi és szociális, köznevelési, kulturális ágazatban – az elmúlt években az illetmények rendezése megtörtént.

A Kvtv. 62. § (6) bekezdése lehetővé teszi, hogy a helyi önkormányzat Képviselő-testülete rendelethez a közös önkormányzati hivatalnál foglalkoztatott köztisztviselők vonatkozásában a Kvtv.-ben meghatározottnál magasabb összegben állapítsa meg az illetményalapot az önkormányzat saját forrásai terhére. Az ekként megállapított magasabb illetményalap szerinti megállapított havi illetmény nem haladhatja meg a Központi Statisztikai Hivatal által hivatalosan közzétett, a tárgyévvel megelőző évre vonatkozó nemzetgazdasági havi átlagos bruttó kereset felszerezést.

Javaslom, hogy a 2021-ben megállapított összeggel megegyezően továbbra is 46.380,- Ft összegben kerüljön megállapításra a köztisztviselők 2022. évi illetményalapja.

Csölyospálos, 2021. december 19.

dr. Szőgné dr. Lajkó Erika
jegyző

HATÁSVIZSGÁLATI LAP
Csölyospálosi Közös Önkormányzati Hivatalnál foglalkoztatott köztisztviselők
2022. évi illetményalapjáról szólórendelethez

1. Társadalmi, gazdasági, költségvetési hatások: a korábbi illetményalap alkalmazásával igyekszünk biztosítani a Csölyospálosi Közös Önkormányzati Hivatalban a szakképzett munkacsoport megtartását, a fluktuáció csökkentését. Fedezetét a 2022-es önkormányzati költségvetésben biztosítani kell.
2. Környezeti és egészségi következmények: nincs közvetlen hatása.
3. Adminisztratív terheket befolyásoló hatások: a rendelet alkalmazása az adminisztratív terheket nem befolyásolja.
4. A jogszabály megalkotásának szükségessége, a jogalkotás elmaradásának várható következményei: a cél elérése a rendelet megalkotásával lehetséges.
5. A jogszabály alkalmazásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek: a jogszabály alkalmazásához szükséges személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek biztosítottak.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 18. § (1) bekezdése szerint „A jogszabály tervezetéhez a jogszabály előkészítője indokolást csatol, amelyben bemutatja azokat a társadalmi, gazdasági, szakmai okokat és célokat, amelyek a javasolt szabályozást szükségessé teszik, továbbá ismerteti a jogi szabályozás várható hatásait, és az álláspontját az indokolás közzétételéről.” A Jat. felhívott rendelkezésére tekintettel a jogszabály tervezet szabályozási indokai az alábbiak.

A Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 21. §-a alapján az **indokolás közzététele nem indokolt.**

INDOKOLÁS

Csölyospálosi Közös Önkormányzati Hivatalnál foglalkoztatott köztisztviselők 2022. évi illetményalapjáról szólórendelethez

Általános indokolás

Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény 62. § (6) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a helyi önkormányzat Képviselő-testülete rendeletben a közös önkormányzati hivatalnál foglalkoztatott köztisztviselők vonatkozásában a Kvtv.-ben meghatározott 38.650 Ft-nál magasabb összegben állapíthatja meg az illetményalapot.

Részletes indokolás:

1. §-hoz

A 46.380 Ft összegű illetményalapot tartalmazza.

2. §-hoz

A rendelet hatályára vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz.

Rendelettervezet

Csályospálos Község Önkormányzata Képviselő-testületének .../... (...) önkormányzati rendelete

a Csályospálosi Közös Önkormányzati Hivatalnál foglalkoztatott köztisztviselők 2022. évi illetményalapjáról

Csályospálos Község Önkormányzata Képviselő-testülete Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. tv. 62. § (6) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, Magyarország Alaptörvénye 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el.

1. §

Csályospálos Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Csályospálosi Közös Önkormányzati Hivatal köztisztviselőinek illetményalapját 2022. évre 46.380,- Ft-ban állapítja meg.

2. §

Ez a rendelet 2022. január 1-jén lép hatályba, és 2023. január 1-jén hatályát veszti.

**Ingatlanhasználati szerződés
nem lakás céljára szolgáló helyiségre**

Amely létrejött egyrészről

Csölyospálos Község Önkormányzata (Székhely: 6135 Csölyospálos, Kossuth Lajos utca 62,
Adószám:15339199-2-03. Képviseli: Ábrahám-Furus János (polgármester), mint **Használatba adó**

másrészről

Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság (Székhely: 6000 Kecskemét, Batthyány utca 14,
Adószám: 15720395-2-03, Törzsszáma: 720399, statisztikai számjel: 15720395-8424-312-03,
Bankszámlaszáma: 10025004-01451492-00000000, Rövidített elnevezés: BKMRFK, Képviseli: Dávid
Károly r. dandártábornok, rendőrségi főtanácsos, címzetes egyetemi docens, megyei rendőr-főkapitány),
mint **Használatba vevő**

továbbiakban együttesen Felek között

ELŐZMÉNYEK:

Csölyospálos Község Önkormányzat Képviselőtestületének .../2021.(XII.20.) számú határozata alapján a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság részére körzeti megbízotti iroda helyiség használatát biztosítja 2022. január 1. napjától határozatlan ideig.

A BKMRFK ingatlan nyilvántartásának felülvizsgálatát követően megállapításra került, hogy az iroda helyiség használati jogáról szóló megállapodással a Felek nem rendelkeznek. Ennek értelmében az alábbi megállapodást kölik.

1. A **Használatba adó** kijelenti, hogy a Csölyospálos 1 hrsz. alatt nyilvántartott KMB iroda elnevezésű ingatlan kizárólagos tulajdonát képezi.
2. A **Használatba adó** az 1. pontban meghatározott ingatlan, az *1. számú melléklet* szerint megjelölt iroda *.....feladat ellátására használ* részét, amely 1 db, 15 m² alapterületű irodahelyiség (továbbiakban ingatlanrész) Csölyospálos Község Önkormányzat Képviselőtestület .../2021.(XII.20.)számú Kt. határozata alapján határozott időtartamra a **szerződés aláírásának napjától 2025. december 31. napjáig**, ezen belül legfeljebb a **Használatba adó** 2011.évi CLXXXIX. tv. 13. § 17. pontjában meghatározott feladata ellátásáig a **Használatba vevő** ingyenes használatba adja.
3. A **Használatba vevő** a birtokba lépéstől jogosult használni az ingatlanrész: a birtokba lépés napja: a szerződés aláírásának napja
4. A **Használatba vevő** az ingatlanrészt kizárólag a 2011.évi CLXXXIX. tv. 13. § 17. pontja szerinti közfeladat ellátására céljára, ezen belül az illetékes körzeti megbízott internet hozzáférése biztosítása érdekében használhatja.
5. A **Használatba adó** szavatol azért, hogy a szerződés tárgyát képező ingatlanrészre vonatkozóan harmadik személynek a **Használatba vevő** 4. pont szerinti jogosultságát korlátozó, akadályozó jogosultsága nincs.

6. A Használatba vevő köteles az ingatlanrészt rendeltetésszerűen használni, minden olyan kárt, mely a nem rendeltetésszerű használatból ered, a Használatba adónak megtéríteni.
7. A Használatba vevő az ingatlanrész használatát más számára – a Használatba adó előzetes engedélye nélkül – sem ingyen, sem ellenérték fejében, sem ideiglenesen másra nem ruházhatja át.
8. A Felek megállapodnak abban, hogy a Használatba vevő az ingatlanrész használatáért használati díjat nem fizet, azonban a használatból felmerülő költségek (közüzemi díjak) a Használatba vevőt terhelik, és melyet közvetlenül a szolgáltatóknak köteles megfizetni.
9. A Használatba vevő az ingatlanrészen kizárólag a Használatba adó előzetes írásbeli engedélyével, saját költségén végezhet külső vagy belső átalakítást, a szükséges hatósági engedélyek beszerzése ez esetben a Használatba vevőt terhelik.
10. A Használatba vevő a használat teljes tartama alatt köteles betartani a hatályos hatósági és jogszabályi előírásokat, különös tekintettel a munkavédelmi és tűzrendészeti előírásokra.
11. A Használatba adó a szerződés rendelkezéseinek betartását valamint a rendeltetésszerű használatot háromkor, előzetes értesítés nélkül jogosult ellenőrizni.
12. A Használatba vevő felel mindazon kárért, amit a nem rendeltetésszerű használatból, illetőleg a jogszabályi előírások he nem tartásával a Használatba adónak vagy harmadik személynek okoz. A Használatba adó az ingatlanrész vonatkozásában vagyombiztosítással rendelkezik.
13. A Használatba vevő a 2011. évi CXCVI. tv. 3.§(1) bekezdés szerint állátható szervezetnek minősül; a használat tekintetében a 11.§ (11) bekezdés alábbi pontjaiban foglaltak

a) a hasznosításra vonatkozó szerződésben előírt beszámolási, nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettségeket teljesíti,

b) az átengedett nemzeti vagyont a szerződési előírásoknak és a tulajdonosi rendelkezéseknek, valamint a meghatározott hasznosítási célnak megfelelően használja,

c) a hasznosításban – a hasznosítóval közvetlen vagy közvetett módon jogviszonyban álló harmadik félként – kizárólag természetes személyek vagy állátható szervezetek vesznek részt

teljesítésére kötelezettséget vállal.

14. Jelen szerződést a Felek 3 hónapos felmondási határidővel, a másik fél felé intézett írásbeli felmondás postai vagy fax útján történő kézbesítésével mondhatják fel.
15. A Használatba adó azonnali hatályú, rendkívüli felmondással élhet, amennyiben a Használatba vevő:
 - az ingatlanrészben a jelen szerződésben foglaltaktól eltérő tevékenységet folytat
 - a 11. pontban meghatározott ellenőrzést bármely módon megakadályozza
 - a 7. pont rendelkezéseit megszegi
 - nem minősül a 13. pont szerinti állátható szervezetnek
 - egyéb nem nevesített, súlyos szerződésszegést követ el.
16. A Használatba vevő azonnali hatályú, rendkívüli felmondással élhet, amennyiben a Használatba vevő:
 - az ingatlanban, illetve az ingatlanrészben közfeladatot nem lát el

- számára fel nem róható okból az ingatlan rendeltetészerű használatra alkalmatlanná válik.
17. A Felek megállapodnak abban, hogy a szerződés megszűnésekor az ingatlanrészt a Használatba vevő köteles a szerződés megszűnésétől számított 15 napon belül a Használatba adó részére kiűrtett, rendeltetészerű használatra alkalmas, tiszta állapotban rendelkezésére bocsátani.
 18. Jelen megállapodás – bármely okból történő - megszűnése esetén a Használatba vevő cserhelyiségre illetve kártalanításra igényt nem támaszthat.
 19. A megállapodás hatálya alatt a Felek mind az ingatlan használatával, mind a jogviszennyal kapcsolatos kérdésekben kölcsönösen együttműködnek.
 20. A jelen szerződésben nem szabályozott kérdések tekintetében a Polgári Törvénykönyv vonatkozó rendelkezései, továbbá az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény, az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló 254/2007. (X.4.) Kormányrendelet valamint Csólyospálos Község Képviselő-testületének az önkormányzat vagyonáról szóló 7/2013.(VI.6.) önkormányzati rendelerőnk vonatkozó rendelkezései az irányadók.
 21. Amennyiben a Felek a vitás kérdéseket tárgyalás és konzultáció útján rendezni nem tudják (19. pont), a Kiskunhalasi Járásbíróság valamint a Kecskeméti Törvényszék kizárólagos illetékességét kötik ki.

Csólyospálos, 2021.

Kecskemét, 2021.

Ábrahám-Furus János
Csólyospálos Község
polgármester

Dávid Károly r. dandártábornok
rendőrségi főtanácsos
éimzetes egyetemi docens
megyei rendőrfőkapitány

Használatba adó

Használatba vevő

Pénzügyifteg ellenjegyzem: 2021.

Márton Attila r. ezredes
gazdasági rendőrfőkapitány-helyettes

Előzetes jogi ellenőrzés: 2021.

dr. Pincés Noémi r. alezredes
kamarai jogtanácsos

Kapjuk: 1-2. sz. pld. Használatba adó
3-4. sz. pld. Használatba vevő

